

Załącznik nr 1

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZA ROK 2012 DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin 2013 r.

Spis treści

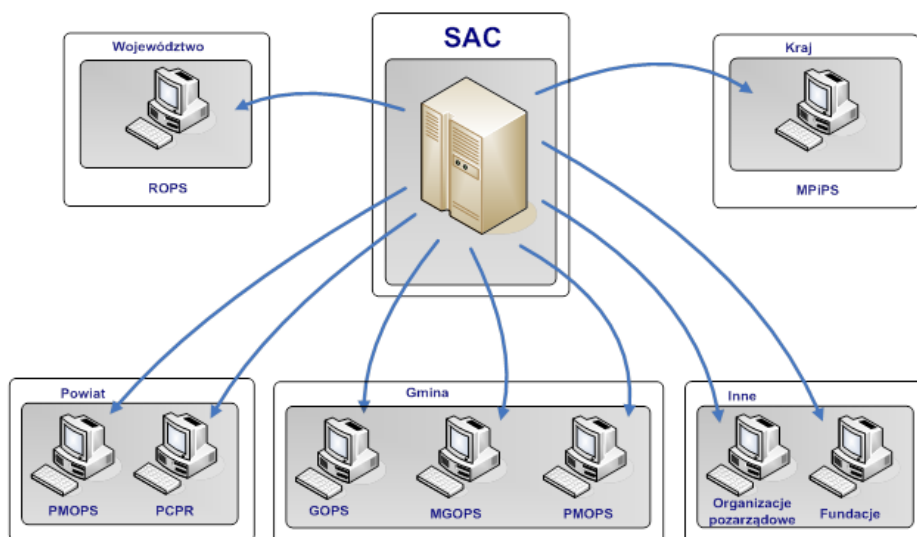
Wprowadzenie	3
1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.....	5
2. Dane o korzystające z pomocy i wsparcia.....	8
2.1 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie	8
2.1.1 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne	9
2.1.2 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne	9
2.1.3 Osoby i rodziny, którym przeprowadzono wywiad środowiskowy	10
2.2 Powody udzielenia pomocy i wsparcie	10
2.3 Wybrane kategorie osób którym, udzielono pomocy i wsparcia	11
2.4 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej	11
2.5 Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej	12
2.6 Usługi pomocy społecznej.....	12
2.7 Indywidualny programy pomocy	13
2.8 Wspieranie rodziny i piecza zastępcza	13
3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	16
3.1 Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	16
3.2 Świadczenia opiekuńcze	16
4. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	20
5. Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu instytucjonalnego	24
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	26
6.1 Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	28
6.2 Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	28
7. Koszty zasobu instytucjonalnego	29
8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej	30
9. Aktywność projektowo-programowa.....	32
10.Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	33
11.Wnioski i rekomendacje	34
12.Spis wykresów i map.....	36
13.Aneks (Tabele wojewódzkie)	37

WPROWADZENIE

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, z dnia 12 marca 2004 r (Dz. U. 2013 r 0 poz. 182). art. 16a oraz art.21 do zadań samorządu województwa, należy opracowywania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na podstawie częściowych ocen sporządzanych przez samorządy gmin i powiatów z terenu Województwa, w oparciu o analizy lokalne, oraz przekazania sejmikowi województwa do dnia 30 czerwca każdego roku i Wojewody Zachodniopomorskiego do dnia 31 lipca każdego roku, ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Do opracowania oceny zasobów pomocy społecznej zostało wykorzystane narzędzie elektroniczne w formie modułu w Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC), należące do systemów informatycznych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Rok 2013 jest pierwszym rokiem po aktualizacji tego narzędzia elektronicznego (OZPS), który pierwszy raz wykorzystano w 2012 r. Narzędzie pozwala obserwować dynamikę zmian w systemie pomocy społecznej i jej otoczeniu – zarówno w obrazie klientów pomocy, wewnętrznych struktur instytucji pomocy jak i ze strony finansowej zadania – na każdym szczeblu administracji samorządowej.

Źródło: MPiPS

Narzędzie elektroniczne, opracowane przez firmę Sygnity, współdziała z wybranymi modułami Systemu Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC) i automatycznie pobiera część danych z baz Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz baz danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Źródło: MPiPS

W województwie zachodniopomorskim, na 114 gmin i 21 powiatów, otrzymano 100% sprawozdań, co umożliwia przeprowadzenie kompleksowej analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców województwa.

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Województwie Zachodniopomorskim zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej obejmuje następujące zagadnienia:

- ✓ Dane o sytuacji demograficznej i społecznej
- ✓ Dane o korzystających z systemu pomocy i wsparcia
- ✓ Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia
- ✓ Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
- ✓ Koszty zasobu oraz środki finansowe na wydatki w systemie pomocy społecznej
- ✓ Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz aktywność projektowo- programowa

Poniższy Raport jest próbą ujęcia zasobów pomocy społecznej w sposób systemowy, porównywalny dla wszystkich samorządów. Może stanowić również podstawę do planowania działań w regionalnej i krajowej polityce społecznej.

Autorzy opracowania – dziękują wszystkim Ośrodkom Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Centrom Pomocy Rodzinie, które podjęły trud zmiany dotychczasowego sposobu bilansowania potrzeb i zasobów pomocy społecznej.

1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Województwo zachodniopomorskie w obecnych granicach istnieje od 1 stycznia 1999 roku. Jest to piąte pod względem powierzchni województwo w kraju, (powierzchnia 22,9 tys. km²) i jedenaste pod względem liczby mieszkańców (1 711,2 tys.). Liczba ludności w województwie wzrosła względem poprzedniego (2011) roku o 1,5 tys. Gęstość zaludnienia na obszarze województwa wynosi 75 osób na km².

Województwo administracyjnie jest podzielone na 114 gmin i 21 powiatów, w tym 3 powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) i 18 powiatów ziemskich.

Struktura ludności

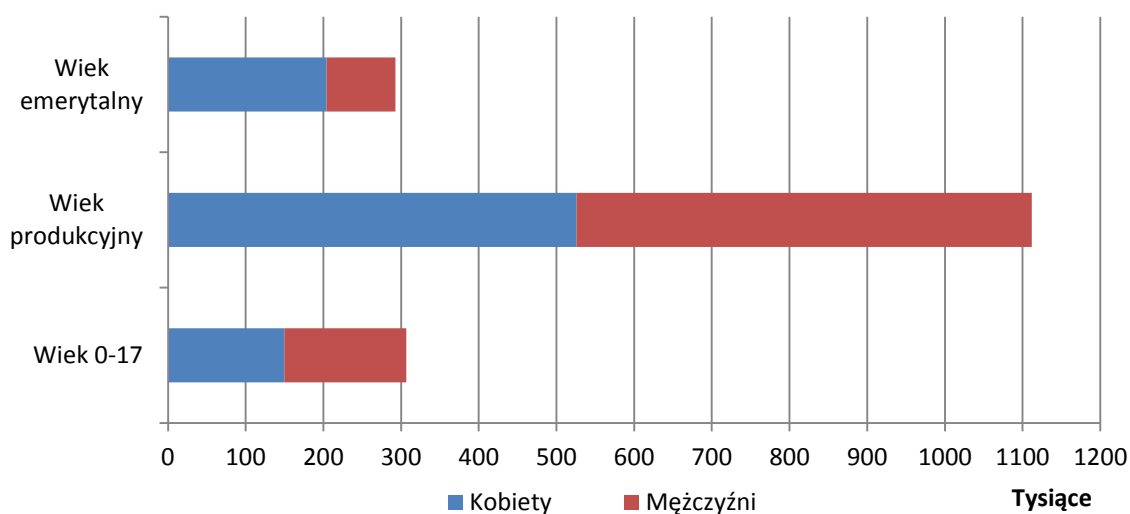
Zmiany w strukturze wiekowej ludności wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Maleje udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności, natomiast rośnie udział osób starszych. Na koniec 2012 r. w województwie struktura wieku ludności wyglądała następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) - 17,9% (spadek w skali roku o 0,3 p.p.),
- osoby w wieku produkcyjnym - 65% ogółu ludności (spadek w skali roku o 0,4 p.p.),
- osoby w wieku poprodukcyjnym – 17,1% ludności (wzrost o 0,7 p.p.).

W Polsce, w 2010 roku, udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 18,7%, produkcyjnym - 64,4% i poprodukcyjnym -16,9%.

Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego mierzonego liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie zachodniopomorskim wynosiła 54 (53 osoby w roku 2011).

Wykres nr 1. Struktura ludności według płci i ekonomicznych grup wieku w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

Struktura ludności według płci, od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców województwa, podobnie jak w kraju, nieznacznie przeważają kobiety, które stanowią 51,4% ludności. Na koniec 2012 r. liczba kobiet w województwie osiągnęła poziom 879,8 tys. i była o 2 tys. wyższa niż przed rokiem. Wskaźnik feminizacji również od kilku lat nie wykazuje większych zmian i oscyluje na poziomie – 106 kobiet na 100 mężczyzn. W zależności od grupy wiekowej wskaźnik feminizacji przyjmuje odpowiednie wartości: w grupie 0 – 17 lat – 48,8%, w wieku produkcyjnym – 47,3%, w wieku emerytalnym – 69,7%.

Rynek pracy

Liczba bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim na koniec 2012 roku osiągnęła poziom 112,5 tys. osób i była wyższa o 3,6 tys. od poziomu z roku poprzedniego. Grupa osób długotrwale bezrobotnych² liczyła 57,8 tys. osób – 51,4% ogółu bezrobotnych. W roku 2011 długotrwale bezrobotni stanowili 49% ogółu bezrobotnych.

Prawo do zasiłku w 2012 roku posiadało 21 tys. mieszkańców województwa (18,7% ogółu bezrobotnych) i stanowili oni o 1000 osób liczniejszą grupę niż w roku poprzednim.

Infrastruktura społeczna

Liczba mieszkań komunalnych w 2012 r. zmalała o 1,4 tys. do poziomu 57,3 tys. mieszkań. Spadła znacząco liczba wniosków o mieszkanie z zasobów gminy z 23,2 tys. w roku 2011 do 11,7 tys. w 2012 roku.

Na przełomie ostatnich dwóch lat wzrosła liczba mieszkań socjalnych z 4 305 do 4 760, spadła natomiast liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne z 7 588 do 5 990.

Podwoiła się liczba żłobków z 24 w 2011 roku do 51 w roku 2012. Tak znaczny przyrost liczby żłobków w województwie nie wpłynął na zmniejszenie liczby dzieci, którym nie przyznano miejsca w żłobku - w 2011 było to 1378 dzieci, zaś w 2012 – 1193 dzieci.

Znacznie lepiej wygląda sytuacja w obszarze opieki i edukacji przedszkolnej. Pomimo niewielkiego wzrostu liczby przedszkoli, znacznie spadła liczba dzieci, którym nie przyznano miejsca w przedszkolu z 2 025 w roku 2011 do 1416 w 2012 roku.

Edukacja na poziomie podstawowym w województwie zachodniopomorskim realizowana była w 2012 roku w 471 placówkach (o 6 mniej niż przed rokiem). Zwiększyła się za to liczba szkół gimnazjalnych - z 279 w 2011 r. do 288 w roku 2012.

System szkolnictwa ponadgimnazjalnego w woj. zachodniopomorskim obejmował w 2012 roku 328 szkół (o 20 szkół mniej niż przed rokiem), w tym 201 szkół przygotowujących się do zawodu (o 12 szkół mniej niż przed rokiem).

W okresie 2011-2012 powiększyła się liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży o 60 obiektów. Obecnie ich liczba w województwie wynosi 934. Spadła natomiast liczba bibliotek

---

² **Bezrobotny długotrwale** - bezrobotny długotrwale, który nie został zatrudniony w 2012 r. Pracy i Polityki Społecznej. u i Wojewody Zachodniopomorskiego do dnia 31 lipca każdego z wyjątkiem bezrobotny długotrwale, który został zatrudniony w 2012 r. Pracodawca zawodowy dorosłych.

publicznych (o 3) i domów kultury (o 11 obiektów). W ciągu ostatnich dwóch lat wzrosła nieznacznie liczba obiektów sportowych. Na koniec 2012 roku w województwie istniały 1 224 obiekty sportowe i 1 103 boiska przyszkolne.

W sferze infrastruktury służącej ochronie zdrowia odnotowano na przełomie ostatnich 2 lat niewielkie zmiany. Zmalała liczba szpitali z 32 do 30, wzrosła zaś liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej – z 424 do 440.

Zarówno w roku oceny jak i w roku poprzednim, na obszarze województwa nie istniały ośrodki dla cudzoziemców, ubiegających się o status uchodźcy.

2. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

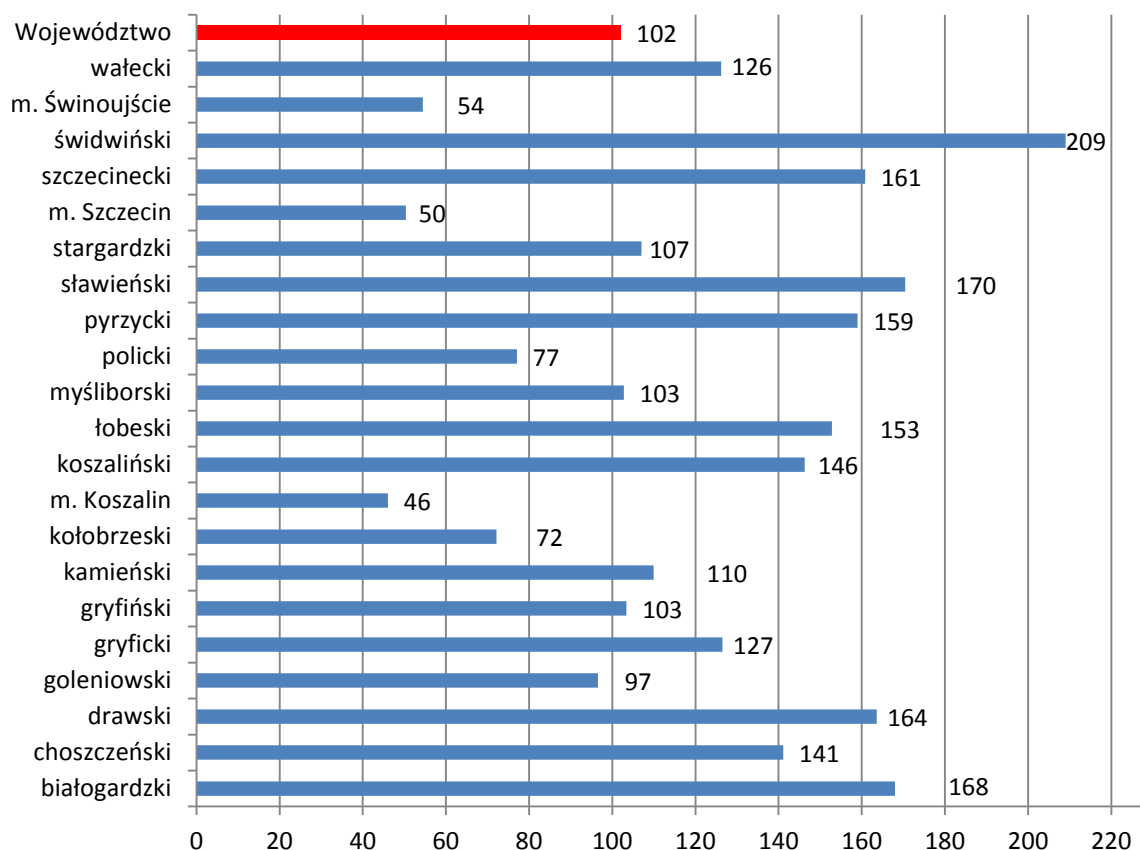
Analiza nadesłanych danych, dotyczących osób korzystających z pomocy społecznej, umożliwia przedstawienie rozkładu przestrzennego, w podziale na powiaty, a także opracowanie prognozy w tym zakresie na rok następny, dla całego województwa zachodniopomorskiego.

2.1. OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE

W roku oceny, tj. 2012, w województwie zachodniopomorskim 105 843 osoby otrzymały świadczenia pomocy społecznej, w tym 51 071 to osoby długotrwale korzystające z pomocy (48 % ogółu osób, którym przyznano świadczenia). Świadczenia pomocy społecznej dotarły do 70 178 rodzin, w których liczba osób wynosiła w sumie 183 444.

Wskaźnik deprivacji lokalnej, liczony jako liczba korzystających z pomocy społecznej (beneficjentów) na 1000 mieszkańców, jest w województwie zachodniopomorskim przestrzennie zróżnicowany, a jego przeciętna wartość oscyluje wokół liczby 102 beneficjentów pomocy na 1000 mieszkańców. W większości powiatów w województwie (w 15 na 21 powiatów), wskaźnik deprivacji lokalnej w 2012 roku był wyższy niż średnia dla województwa. Największą wartość wskaźnika odnotowano w powiecie świdwińskim – 209, najmniejszą w powiecie grodzkim Koszalin – 46.

Wykres nr 2. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

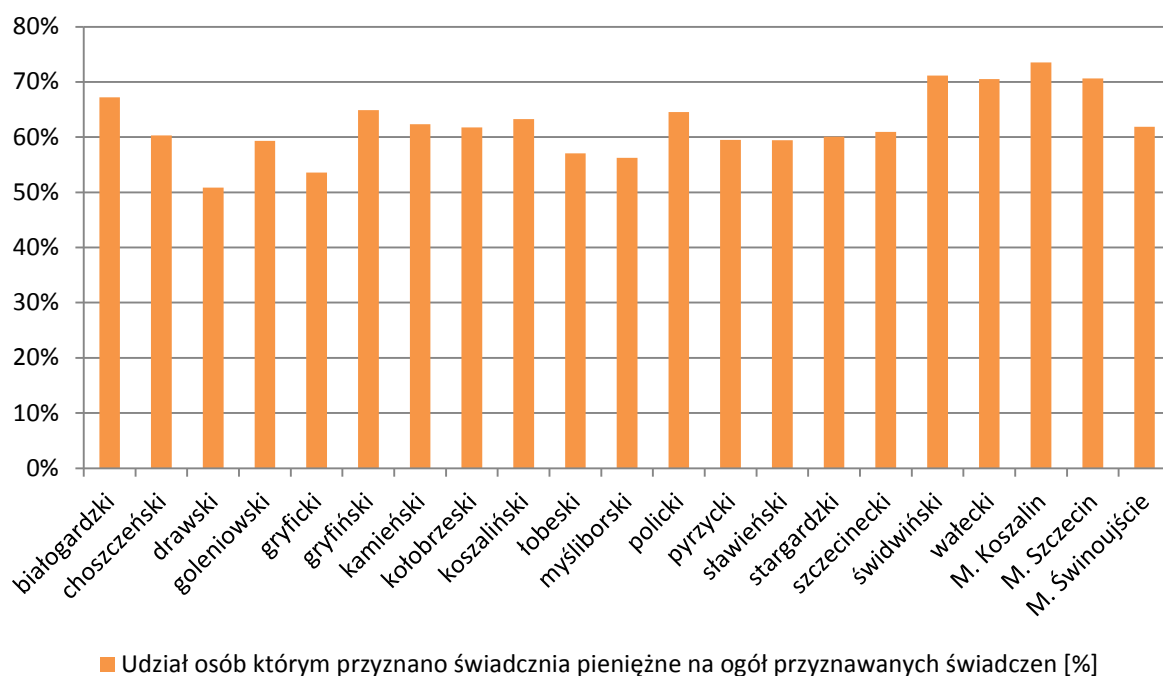
2.1.1 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne

W roku oceny, świadczenia pieniężne zostały przyznane 65 910 osobom, co stanowiło 62% ogółu osób, którym przyznano świadczenia. W odniesieniu do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej, 84% (59 082 rodziny) otrzymało świadczenia pieniężne. Pośrednio, beneficjentami świadczeń pieniężnych byli członkowie tych rodzin, tj. w sumie - 150 623 osoby.

Odsetek osób, którym przyznano świadczenia pieniężne, w liczbie osób, którym przyznano świadczenia ogółem, na poziomie gmin wynosi 61%, na poziomie miasta na prawach powiatu - 71%, natomiast na poziomie powiatu (PCPR) - 44%.

Spośród powiatów i miast na prawach powiatu, najwięcej świadczeń pieniężnych przyznano w Koszalinie - ponad 70%, najmniej w powiecie drawskim, w granicach 50%.

Wykres nr 3. Odsetek osób, którym przyznano świadczenia pieniężne w liczbie osób, którym przyznano świadczenia ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

2.1.2. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne

W roku oceny, świadczenia niepieniężne przyznano 51 316 osobom, co stanowiło 48,5% ogółu osób, którym przyznano jakąkolwiek formę świadczenia. Liczba rodzin, które z tej formy skorzystały, wynosiła 32 623 rodziny (46,5% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej), a łączna liczba członków tych rodzin to 104 496.

Odsetek osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne w liczbie osób, którym przyznano świadczenia ogółem, na poziomie gmin wynosi 52%, na poziomie miasta na prawach powiatu - 40%, natomiast na poziomie powiatu (PCPR) - 16%.

2.1.3. Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy

W roku oceny, tj. 2012, w województwie zachodniopomorskim, w 71 375 rodzinach przeprowadzony został wywiad środowiskowy. Łączna liczba osób, które objęły wywiady środowiskowe, wyniosła 177 113.

2.2. POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA

W latach 2011-2013, w województwie zachodniopomorskim, najczęstszymi powodami udzielenia pomocy i wsparcia było ubóstwo oraz bezrobocie. W 2012 roku 56% rodzin (101 753 osób) korzystających z pomocy żyło w biedzie, zaś problem bezrobocia dotyczył 54% rodzin (110 823 osoby), którym przyznano pomoc.

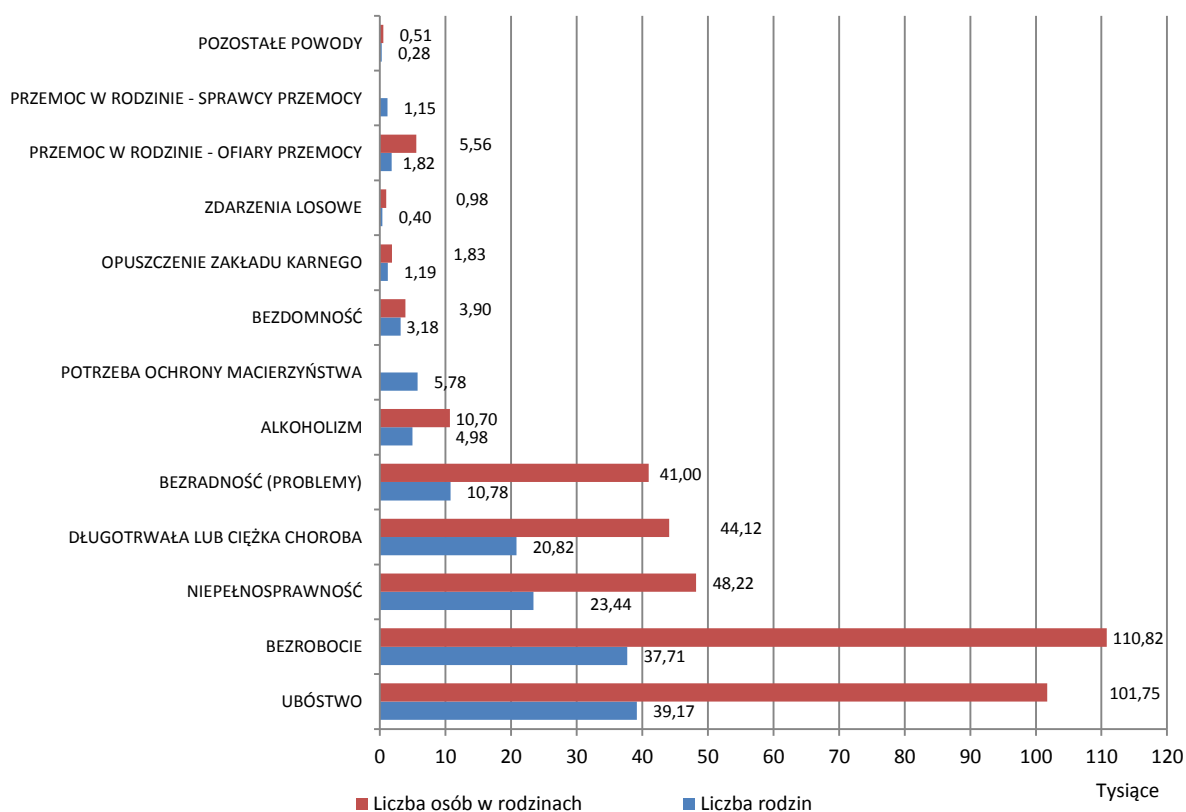
Znaczący odsetek beneficjentów korzystających z pomocy społecznej to osoby niepełnosprawne oraz długotrwale bądź ciężko chorujące. Problem niepełnosprawności dotyczy ponad 33% rodzin korzystających z pomocy, zaś długotrwała bądź ciężka choroba jest powodem przyznania pomocy w prawie 30% rodzin objętych wsparciem.

Częstym powodem przyznania świadczenia była także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z tego powodu pomoc otrzymało 10 776 rodzin (41 001 osób).

Najrzadziej pomoc przyznawano z tytułu:

- ofiar handlu ludźmi – 7 osób,
- klęsk żywiołowych i ekologicznych – 34 osoby,
- sieroctwa – 113 osób (45 rodzin),
- narkomanii - 356 osób (233 rodziny).

Wykres nr 4. Powody udzielenia pomocy i wsparcia – odsetek w powodach ogółem [%].³

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

2.3. WYBRANE KATEGORIE OSÓB, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA

Pośród wszystkich osób, które w roku 2012, korzystały z pomocy społecznej, 31,6% stanowią osoby niepełnoletnie. Niemal połowa tej grupy (48,6%) to osoby długotrwale korzystające z różnorodnych form wsparcia.

Beneficjenci w wieku poprodukcyjnym (kobiety - 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej), stanowią ogółem 10,9% osób, którym udzielono wsparcia w 2012 roku. Kobiety stanowią 54,6% ogólnej liczby świadczeniobiorców i 56,2% ogólnej liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej.

2.4. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Zasiłek stały w roku 2012, został przyznany 12 117 mieszkańcom województwa. Łączna wartość przyznania 119 502 świadczeń to 43 192,5 tys. zł. Średnio, jedno świadczenie wyniosło 361,5 zł, zaś średnia wartość zasiłku przyznanego jednemu beneficjentowi (w 2012r.) wyniosła 3 564,2 zł. W roku 2013 prognozuje się wzrost wartości przyznawanych zasiłków stałych w województwie - o ponad 2,5 mln zł.

³ Odsetek poszczególnych powodów udzielenia pomocy i wsparcia nie sumuje się do 100. W pozycji POZOSTAŁE POWODY ujęto sumarycznie: narkomania, klęski żywiołowe i ekologiczne, sieroctwo oraz ochrona ofiar handlu ludźmi.

W roku oceny, **zasiłek okresowy** przyznano 33 105 osobom. Średnio, jedno świadczenie wyniosło 264,5 zł. Liczba zasiłków okresowych, wypłaconych w roku 2012 w całym województwie, osiągnęła poziom 173 402 świadczeń, a ich łączna wartość wyniosła 45 874,3 tys. zł. Prognozuje się wzrost tej wartości w roku 2013 dla regionu - o ok. 7,2 mln zł.

Zasiłek celowy w 2012 roku otrzymały 52 023 osoby. Łączna wartość zasiłków tego rodzaju wyniosła na poziomie województwa 39 778,2 tys. zł. Średnia wartość na jedną osobę to 764,6 zł. W roku 2013, prognozowany jest spadek zarówno liczby osób objętych wsparciem zasiłkiem celowym (o 587 osób) jak i spadek łącznej wartości zasiłków celowych w województwie - o ok. 2,3 mln zł.

2.5. ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Świadczenie w formie **posiłku**, w roku oceny, otrzymywało 43 361 osób, w tym 36 387 dzieci. Łączna liczba świadczeń osiągnęła poziom 5 757 857 posiłków, a łączny ich koszt wyniósł 28 553,5 tys. zł. Średnia wartość jednego posiłku wyniosła ok. 5 zł. Prognozuje się na rok 2013 - spadek liczby osób korzystających z tej formy wsparcia (o 810 osób), przy jednoczesnym wzroście liczby udzielonych świadczeń o ok. 600 tys.

Schronienie udzielone zostało 738 osobom. Łącznie udzielono 98 360 świadczeń schronienia, których koszt wyniósł 1 564 tys. zł. Jednostkowy koszt świadczenia schronienia w 2012 roku oscylował na poziomie 16 zł, zaś zsumowana, średnia wartość udzielenia schronienia (na ogół sezonowego) jednej osobie potrzebującej, to kwota 2 119 zł.

Pomoc w postaci **ubrań** otrzymało w 2012 roku 361 osób. Łączny koszt 1 142 świadczeń wyniósł 19,6 tys. zł. Jednostkowy koszt świadczenia „ubranie” kształtował się na poziomie ok. 17 zł, a w przeliczeniu na osobę 54 zł.

Świadczenie w postaci **sprawienia pogrzebu**, w skali całego województwa, przyznano 260 osobom. Łączny koszt świadczeń wyniósł 553,4 tys. zł. Jednostkowy koszt usługi kształtował się na poziomie 2 036 zł. Prognozy na rok 2013 wskazują na wzrost liczby świadczeń o ok. 20%.

Decyzja o udzieleniu świadczenia w formie **pobytu w domu pomocy społecznej** przyznana została 2 126 osobom, w sumie 22 042 świadczenia. Łączny koszt świadczeń na poziomie całego województwa wyniósł 42,2 mln zł. W roku 2013 przewidziane jest zwiększenie ogólnej kwoty świadczeń o ok. 4 mln zł, przy wzroście liczby pensjonariuszy o ok. 100 osób.

2.6. USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ

W ramach realizacji **usług opiekuńczych**, gminy w województwie zachodniopomorskim poniosły wydatki na poziomie 20 795,7 tys. zł. Pomoc została udzielona 4 959 osobom. Ze względu na wielokrotne korzystanie z tej formy pomocy przez poszczególne osoby, łączną liczbę udzielonych świadczeń szacuje się na poziomie 1 316 275. Wśród ogółu beneficjentów korzystających z usług opiekuńczych, 254 osoby korzystały ze *specjalistycznych usług opiekuńczych* – w sumie zrealizowano ich - 20 529, na kwotę 470,2 tys. zł. Przeciętny koszt jednostkowy usługi opiekuńczej oscylował na poziomie 16 zł, zaś specjalistycznej usługi opiekuńczej - 23 zł. Z prognoz na rok 2013 wynika, że istotnie wzrośnie liczba usług specjalistycznych (ponad 3-krotny wzrost liczby świadczeń), co będzie miało odzwierciedlenie w łącznym koszcie tych usług – wzrost o ok 920 tys. zł.

Do pozostałych usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej zalicza się między innymi poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną, interwencję kryzysową, kontrakt socjalny, specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Z zebranych danych wynika, że największa liczba osób skorzystała z usług w zakresie **pracy socjalnej**. Pomoc została udzielona 45 586 rodzinom. Na rok 2013 prognozuje się wzrost liczby rodzin objętych tym wsparciem o ok. 1 759 rodzin.

Wsparcie w postaci **poradnictwa specjalistycznego** świadczone 14 142 rodzinom. Przewiduje się, że w następnym roku z w/w usług skorzysta mniej rodzin niż w roku oceny – spadek liczby korzystających o ok. 1000 rodzin.

W roku 2012 podpisano **kontrakt socjalny** z 6 565 osobami, w tym 352 osoby z kontraktem w Klubie Integracji Społecznej. Ogólna liczba osób z podpisanym kontraktem może się zwiększyć w roku 2013 o ok. 600 osób.

Specjalistycznych **usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi** udzielono 601 osobom. Koszt 176,8 tys. zrealizowanych usług oszacowano na kwotę 3 626,2 tys. zł. Zarówno liczba jak i koszt tych usług nie powinien ulec istotnym zmianom w roku 2013.

Forma pomocy w postaci interwencji kryzysowej świadczona była w 3 266 rodzinach.

2.7. INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY

Indywidualne programy pomocy obejmują:

- program wychodzenia z bezdomności,
- program zatrudnienia socjalnego,
- program usamodzielniania,
- program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- program integracji cudzoziemców.

Najwięcej osób objętych było indywidualnym programem usamodzielniania – 987 osób. Indywidualny program zatrudnienia socjalnego realizowany był poprzez zawarcie indywidualnych umów z osobami skierowanymi do zajęć w *centrum integracji społecznej*. Liczba osób z zawartymi indywidualnymi programami zatrudnienia socjalnego wyniosła 343 osoby. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie skierowany został do 228 osób. W roku oceny, 102 osoby objęte były indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. Najmniej osób skorzystało z indywidualnego programu integracji cudzoziemców – 2 osoby.

2.8. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

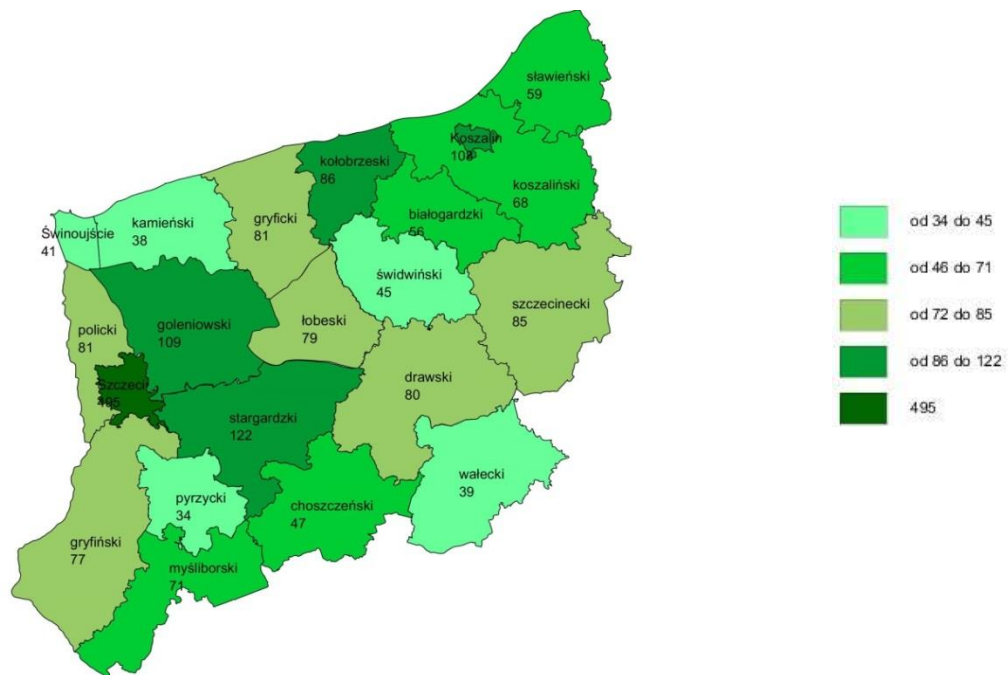
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. 2011 nr 149 poz. 887) na nowo ukształtowała system pieczy zastępczej w Polsce. Sprawozdania przesyłane przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie zawierają informacje dot. liczby rodzin zastępczych, w tym spokrewnionych z dzieckiem, zawodowych i niezawodowych oraz dane dot. usamodzielniania dzieci opuszczających pieczę zastępczą.

Według danych zebranych ze sprawozdań, w 2012 roku w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 2 736 rodzin zastępczych ogółem, szacuje się, że w roku 2013 ich liczba wzrośnie o 102 rodziny. Powiatami, w których zanotowano największą liczbę rodzin zastępczych jest m. Szczecin (495) oraz m. Koszalin (108). W rodzinnej pieczy zastępczej w 2012 roku przebywało 4 048 dzieci, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej dzieci znajduje się w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. Prognozuje się, że w 2013 roku w rodzinach zastępczych przybędzie 190 dzieci.

Kolejną formą pieczy zastępczej typu rodzinnego są rodzinne domy dziecka. Według danych przesłanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, w placówkach tego typu przebywało ogółem 182 dzieci (24 rodzinne domy dziecka), przewiduje się, że w 2013 roku liczba rodzinnych domów dziecka wzrośnie o 6, a tym samym liczba dzieci wzrośnie o ok. 54.

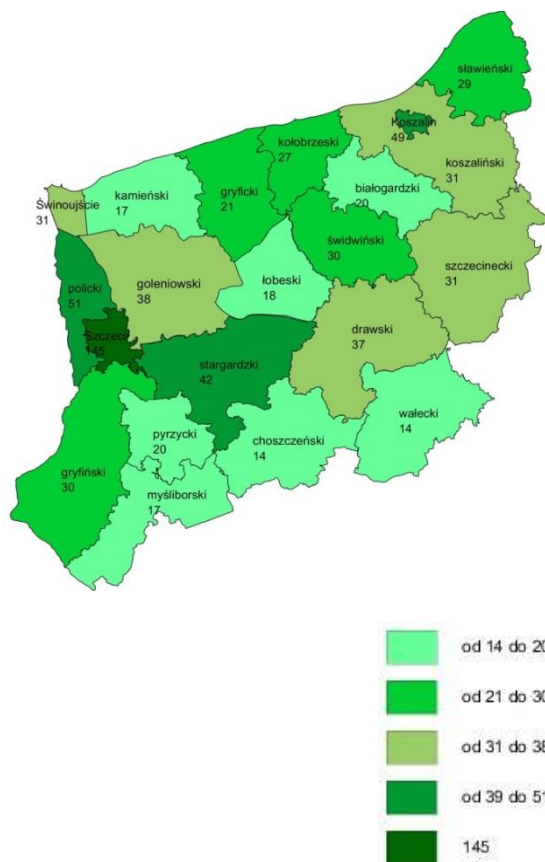
Młodzież kończąca 18 lat, wychowująca się w systemie pieczy zastępczej, jest uprawniona do otrzymania świadczenia pieniężnego dla osób usamodzielnianych (pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki). W 2012 roku, osobom pełnoletnim, opuszczającym rodziny zastępcze, przyznano ogółem 6 425 świadczeń, w tym 6 234 na kontynuowanie nauki. W przypadku osób pełnoletnich, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, liczba świadczeń wyniosła 1 914, a w 1 861 przypadkach, była to pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki.

Mapa nr 1. Liczba rodzin spokrewnione z dzieckiem w podziale na powiaty

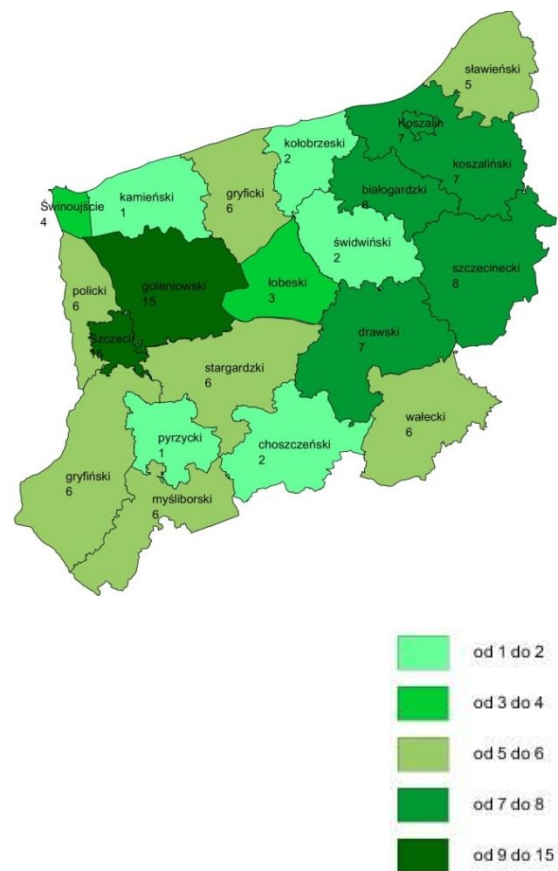

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

Mapa nr 2. Liczba rodzin niezawodowych w podziale na powiaty

Mapa nr 3. Liczba rodzin zawodowych w podziale na powiaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OZPS

3. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i dodatków mieszkaniowych.

Świadczenia rodzinne przyznawane są na warunkach określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych i są to:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze:
  - zasiłek pielęgnacyjny
  - świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

3.1. ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- opiekunowi faktycznemu dziecka;
- osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

W województwie zachodniopomorskim, w roku 2012 r., 63 927 rodzin otrzymało zasiłek rodzinny na łączną wartość 188 887 188 zł. W roku 2013, planowane jest zwiększenie tej kwoty o około 1%.

3.2. Świadczenia opiekuńcze.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- ojcu lub matce dziecka lub opiekunowi faktycznemu, jeśli rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się
  - orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami -
  - konieczności stałej lub długotrwałej opieki, lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
  - konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji, edukacji,
- albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W województwie zachodniopomorskim na świadczenia pielęgnacyjne wydano w roku 2012 64 124 462 zł, co przełożyło się na 123 587 świadczeń, a średnia kwota jednego świadczenia wynosiła 518 zł. W roku 2013 prognozuje się wzrost średnich kosztów jednego świadczenia do poziomu 524 zł.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobie legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed 21 rokiem życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek nie przysługuje osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeśli pobyt tej osoby i udzielenie przez nią świadczenia są częściowo lub w całości finansowane z budżetu państwa. Zasiłek nie przysługuje także osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Na zasiłki pielęgnacyjne w województwie, wydano w roku 2012 r. kwotę 86 853 527 zł, co przełożyło się na 567 670 świadczeń. W roku 2013 przewiduje się niewielki spadek liczby świadczeń. Jedno świadczenie pielęgnacyjne wyniosło w 2012 roku średnio 153 zł.

Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu dziecka oraz opiekunowi faktycznemu (*opiekunem faktycznym jest osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, która wystąpiła do sądu rodzinnego z wnioskiem o przysposobienie tego dziecka*), którzy są uprawnieni do zasiłku rodzinnego, czyli ich dochód netto nie przekracza kwoty 504 zł miesięcznie na osobę w rodzinie albo 583 zł miesięcznie na osobę w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym. Łączny koszt świadczeń z tytułu urodzenia się dziecka w roku oceny wynosił 5 757 000 zł, tj. 5 757 świadczeń. W roku 2013 prognozuje się niewielki wzrost liczby tych świadczeń.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – wynosi 1 000 zł na jedno dziecko, niezależnie od wysokości dochodów. Wypłacana jest matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka. W województwie zachodniopomorskim w roku 2012 r. łączny koszt wypłaconych zapomóg wyniósł 15 188 000 zł, natomiast w roku 2013 r. przewiduje spadek kosztów tego świadczenia o ok. 8 %.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego – jest to kwota wypłacana osobie uprawnionej przez organ właściwy wierzyciela (tj. przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej) na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego, ustalonego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli jego egzekucja jest bezskuteczna. Przysługuje dziecku, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą być to również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika jest bezskuteczna.

Liczba rodzin, którym udzielano świadczenia z funduszu alimentacyjnego w roku oceny to 17 620 rodzin, a łączny koszt świadczeń z tej puli wyniósł 82 326 190 zł.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

Najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkaniowych,

- Członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego.
- Osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych.
- Innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem.
- Osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje na podstawie tylko jednego z tytułów wymienionych powyżej.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, o których mowa powyżej, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego, w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego, nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury (obowiązującej w dniu złożenia wniosku) - w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty - w gospodarstwie wieloosobowym.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego, uwzględnia się kwotę najniższej emerytury, obowiązującej w pierwszym dniu miesiąca, od którego zostaje przyznany dodatek, ogłaszany przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.).

Za dochód uważa się wszelkie przychody, po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a także na ubezpieczenie chorobowe, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, chyba że zostały już zaliczone do kosztów uzyskania przychodu. Do dochodu nie wlicza się dodatków dla sierot zupełnych, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej oraz dodatku mieszkaniowego.

Dochód z prowadzenia gospodarstwa rolnego ustala się na podstawie powierzchni gruntów w hektarach przeliczeniowych i przeciętnego dochodu z 1 hektara przeliczeniowego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94, poz. 431 z późn. zm.).

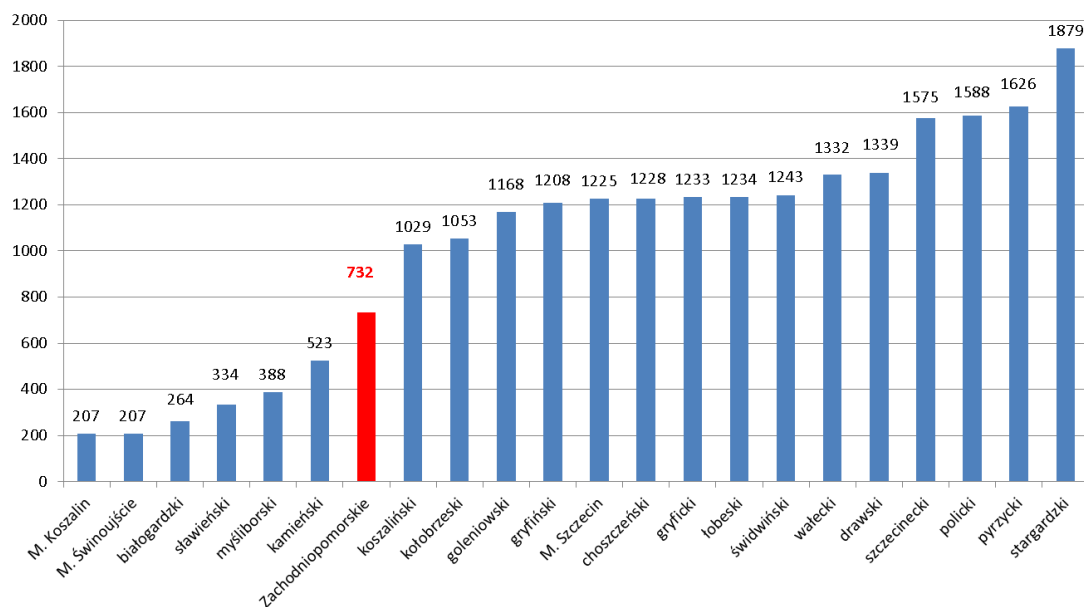
Przez gospodarstwo domowe rozumie się lokatora samodzielnie zajmującego lokal lub lokatora, jego małżonka i inne osoby, wspólnie z nim stale zamieszkujące i gospodarujące, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tego lokatora.

Z przedstawionych danych w ocenie zasobów pomocy społecznej wynika, iż liczba osób korzystających z pomocy i świadczeń w formie dodatku mieszkaniowego wynosiła w roku 2012 r. - 76 692 osób, a łączny koszt świadczeń wynosił 56 124 631 zł.

Średnia roczna wartość świadczenia z tytułu dodatku mieszkaniowego na gospodarstwo domowe w województwie zachodniopomorskim wyniosła 732 zł. Odnotowano ponad 9-krotną różnicę pomiędzy średnimi wartościami tego świadczenia w powiatach. Najniższą przeciętną wartość,

207 zł, odnotowano w powiecie grodzkim Koszalin, najwyższą zaś, w wysokości 1 879 zł, w powiecie stargardzkim.

Wykres nr 5. Średnia kwota świadczenia dodatku mieszkaniowego w porównaniu do średniej wojewódzkiej na gospodarstwo domowe w roku 2012r. w podziale na powiaty.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OZPS

W województwie udziela się ponadto innych rodzajów świadczeń, np. w formie opłacania składki ubezpieczenia zdrowotnego. Szczegółowy rozkład liczbowy dotyczący pozostałych świadczeń znajduje się w aneksie.

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

Katalog zasobów instytucjonalnej pomocy społecznej obejmuje następujące placówki:

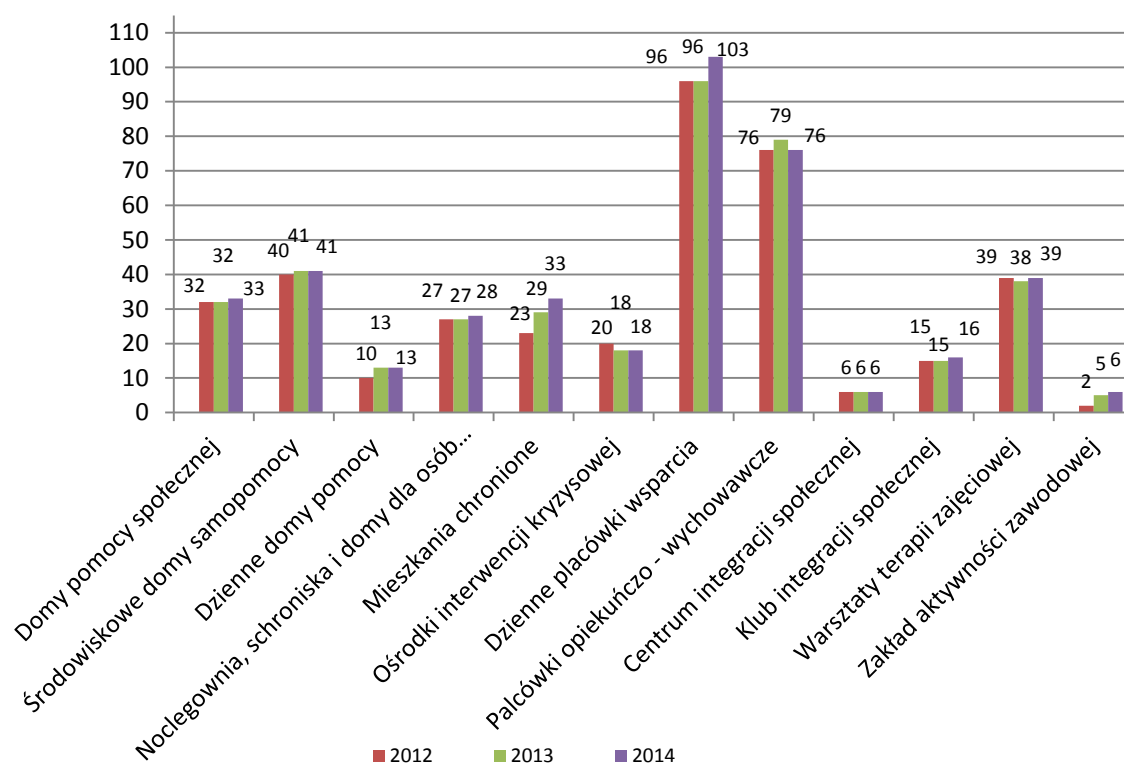
- domy pomocy społecznej,
- ośrodki wsparcia,
- rodzinne domy pomocy,
- mieszkania chronione,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- ośrodki specjalistycznego poradnictwa,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- centra integracji społecznej,
- kluby integracji społecznej,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- zakłady aktywności zawodowej,
- dzienne placówki wsparcia,
- środowiskowe domy samopomocy,
- dzienne domy samopomocy,
- noclegownie,
- schroniska i domy dla osób bezdomnych,
- kluby samopomocy.

Zebrane w regionie informacje dotyczą jednostek i placówek, które są prowadzone przez samorządy.

Liczba instytucji pomocy i wsparcia

Analiza ilościowa instytucji wsparcia na poziomie całego województwa, w roku 2012, nie wykazała istotnych zmian w liczbie placówek, w stosunku do lat poprzednich. Największe zmiany (in plus) odnotowano w obszarze mieszkań chronionych, dziennych placówek wsparcia oraz zakładów aktywności zawodowej. Tendencję malejącą, na lata najbliższe, prognozuje się w odniesieniu do liczby ośrodków interwencji kryzysowej.

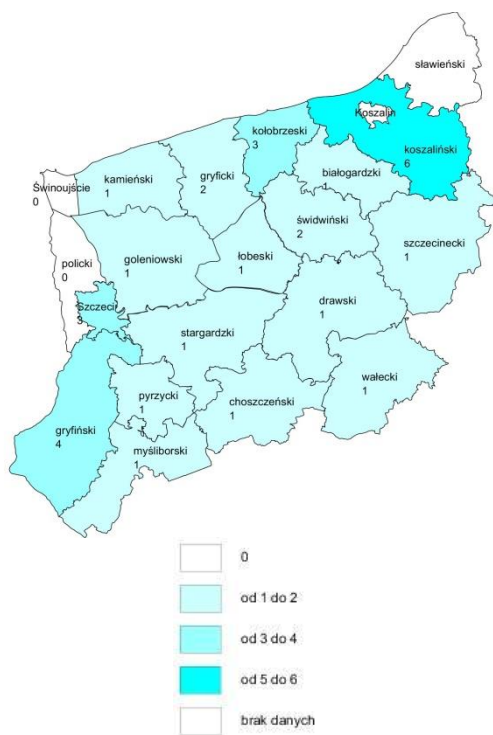
Wykres nr 6. Liczba zasobów instytucjonalnej pomocy i wsparcia w województwie zachodniopomorskim na rok 2012 oraz potrzeby na lata 2013 i 2014.

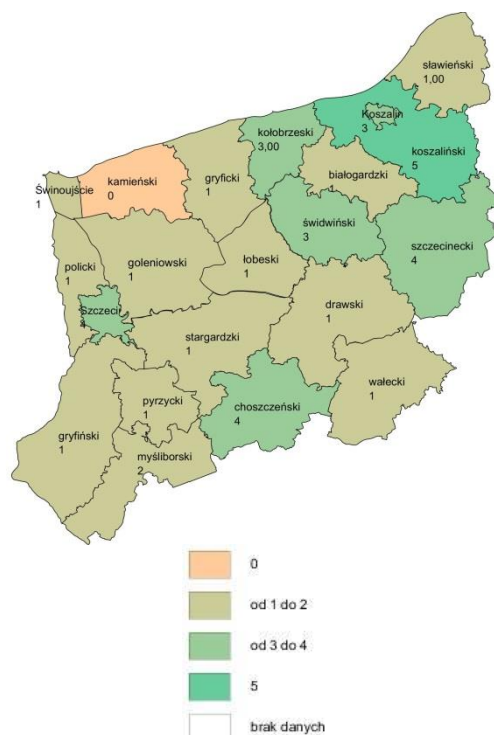
Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Prognozowany na poziomie środowisk lokalnych wzrost liczebności niektórych form pomocy instytucjonalnej opiera się na zinwentaryzowanych potrzebach, takich jak choćby miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, mieszkania chronione czy dzienne domy pomocy. Kolejki mieszkańców oczekujących na przydział danej formy wsparcia, rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, potrzeba aktywności zawodowej osób opiekujących się osobami zależnymi a przede wszystkim zmiana struktury demograficznej mieszkańców regionu – to ważniejsze przyczyny wzrostu zapotrzebowania na uruchamianie kolejnych, instytucjonalnych form wsparcia i pomocy społecznej.

Mapa nr 4. Liczba domów pomocy społecznej w ujęciu przestrzennym w roku 2012.

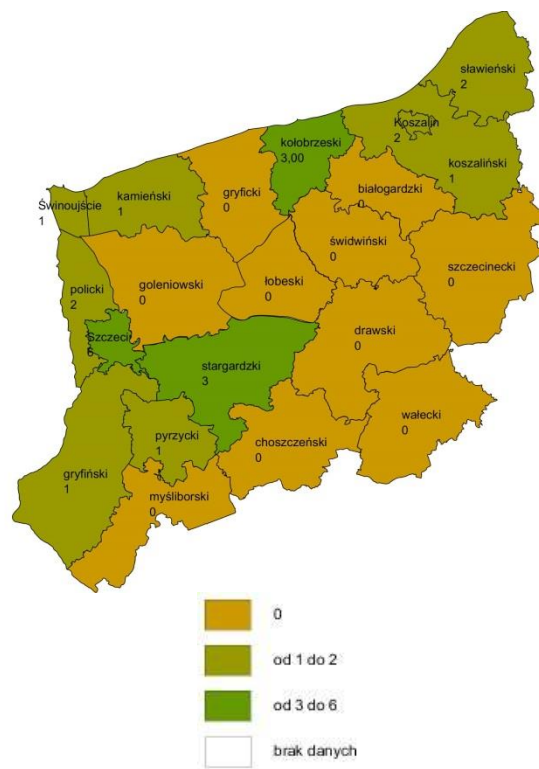
Mapa nr 5. Liczba środowiskowych domów samopomocy w ujęciu przestrzennym w roku 2012.

Mapa nr 6. Liczba noclegowni, schronisk i domów dla osób bezdomnych w ujęciu przestrzennym w roku 2012.

Mapa nr 7. Liczba mieszkańców chronionych w ujęciu przestrzennym w roku 2012.

Źródło: opracowanie własny na podstawie OZPS

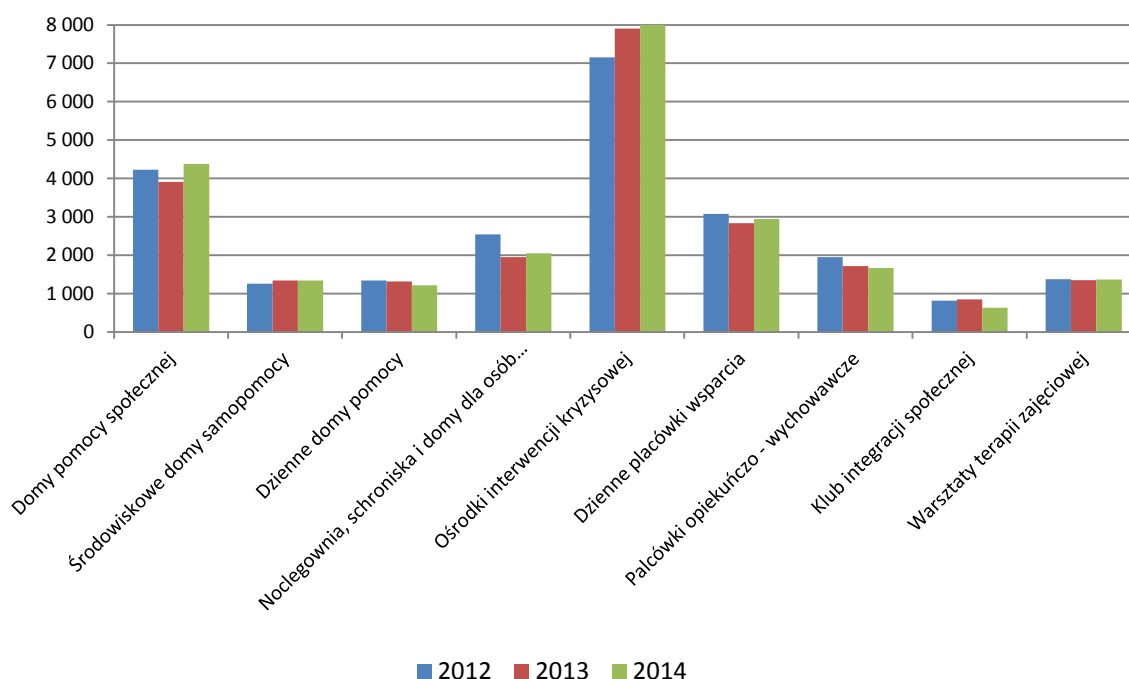
Liczba osób korzystających z instytucji pomocy i wsparcia

W województwie zachodniopomorskim, w roku 2012, najwięcej osób skorzystało z ośrodków interwencji kryzysowej - ponad 7 tys. mieszkańców, przy liczbie placówek - 20. Z oceny zasobów pomocy społecznej wynika, że w kolejnych latach liczba osób korzystających z ośrodków interwencji kryzysowej wzrośnie. Tendencja wzrostowa liczby korzystających dotyczyć będzie również następujących instytucji:

- Domów pomocy społecznej
- Środowiskowych domów samopomocy
- Warsztatów terapii zajęciowej
- Mieszkań chronionych
- Jednostek specjalistycznego poradnictwa
- Zakładów aktywności zawodowej
- Klubów samopomocy.

Odwrotna tendencja - spadek liczby korzystających - dotyczyć będzie z kolei placówek opiekuńczo-wychowawczych i klubów integracji społecznej.

Wykres nr 7. Liczba osób korzystających z zasobów instytucjonalnej pomocy i wsparcia w województwie zachodniopomorskim na rok 2012 oraz potrzeby na lata 2013 i 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Pełniejsza informacja odnośnie pozostałych rodzajów zasobów pomocy i wsparcia, np. klubów abstynenta, klubów seniora, uniwersytetów III wieku itp. znajduje się w aneksie.

5. POTRZEBY FINANSOWE NA ZWIĘKSZENIE ZASOBU INSTYTUCJONALNEGO

Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu instytucjonalnego w województwie zachodniopomorskim, według danych przysłanych przez gminy i powiaty za rok 2012 oraz według prognoz na lata 2013 i 2014, będą w większości przypadków wzrastać. Największy wzrost, w porównaniu z poprzednim rokiem, dotyczyć będzie:

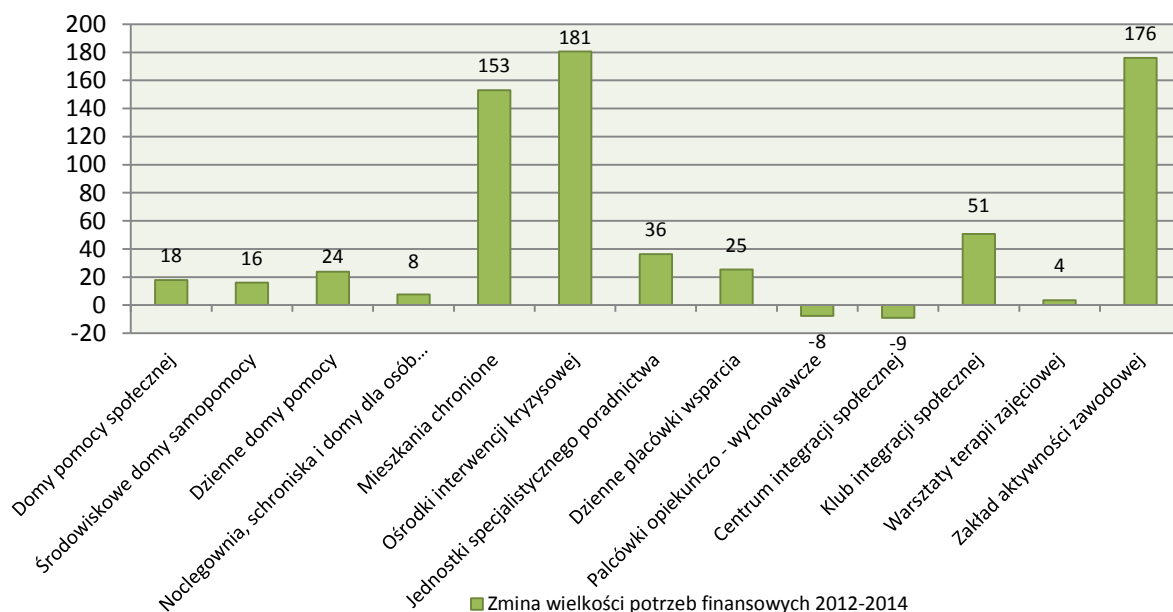
- ośrodków interwencji kryzysowej - 181%,
- mieszkań chronionych i zakładów aktywności zawodowej - 153%, 176%.

Potrzeby malejące prognozuje się dla dwóch typów placówek:

- opiekuńczo-wychowawczych – spadek o 8%,
- centrów integracji społecznej – spadek o 9%.

O ile w przypadku placówek instytucjonalnej opieki nad dziećmi – spadek ich liczby wydaje się następstwem zmian systemowych, wspierających formy rodzinnej opieki i wychowania, o tyle pogłębionej refleksji wymaga kwestia malejącego zapotrzebowania na centra integracji społecznej (CIS), które w regionach wysokiego bezrobocia, dużej liczby osób wykluczonych pozostających bez pracy, stanowią sektor wyrównywania szans życiowych i zawodowych. Ich skuteczność została obliczona przez MPiPS na około 40% (informacja podana przez przedstawiciela MPiPS w Gorzowie, w dniu 6 czerwca 2012, podczas konferencji otwierającej „Targi Aktywnych Form Pomocy”). Przy takiej efektywności tej formy, należy powyższe dane potraktować jako punkt wyjścia do pracy z samorządami oraz organizacjami pozarządowymi – w kierunku lepszego poznania tej formy, dyskusji nad możliwościami systemowego dofinansowania nowopowstających CIS.

Wykres nr 8. Zmiana wielkości potrzeb finansowych na zwiększanie zasobu instytucjonalnego w województwie zachodniopomorskim [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Rozwój zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia jest finansowany z wielu źródeł.

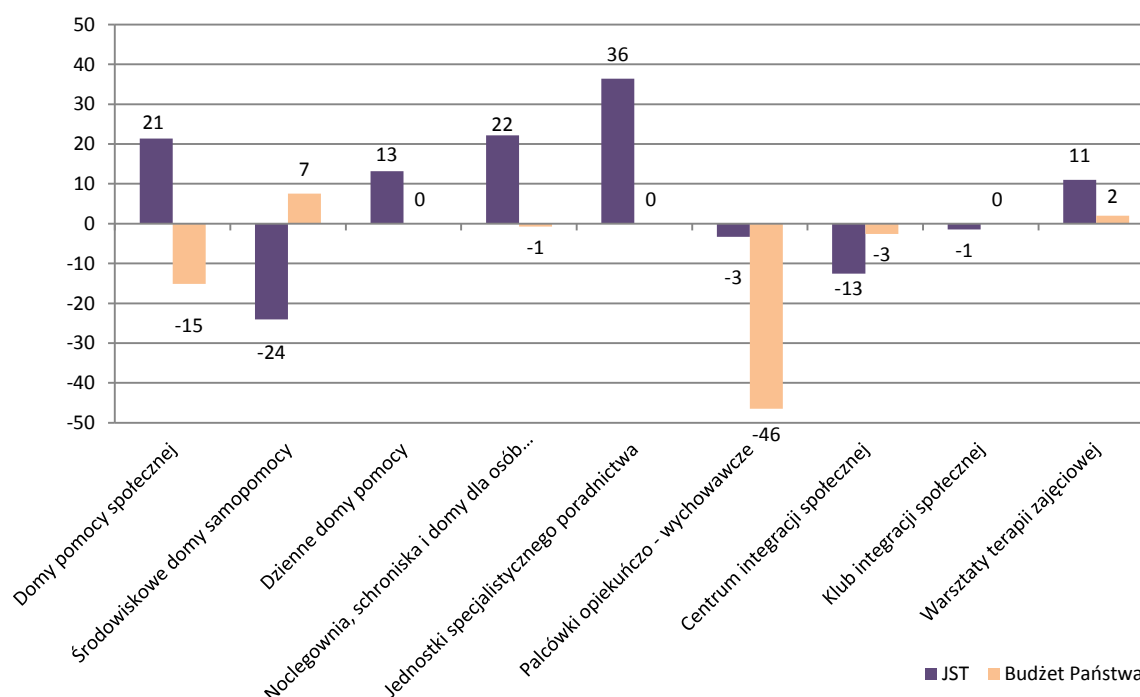
Oprócz środków własnych samorządów gmin i powiatów, a w wielu przypadkach – także własnych zasobów organizacji pozarządowych, wykorzystywane w tym celu są środki z budżetu państwa oraz programów i funduszy celowych, jak na przykład Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Na podstawie danych z OZPS można stwierdzić, że zmienia się proporcja w wysokości finansowania zadania „zwiększenie zasobu instytucjonalnego” - pomiędzy nakładami JST a nakładami na ten cel z budżetu państwa. Obrazuje to sytuacja domów pomocy społecznej – w puli środków samorządów – prognozuje się wzrost o 21%, podczas gdy pula środków z budżetu państwa – maleje o 15%.

Po analizie danych można stwierdzić, iż wzrost dotacji z budżetu państwa będzie dotyczył środowiskowych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej, klubów samopomocy, mieszkań chronionych oraz placówek wsparcia dziennego i klubów integracji społecznej, przy czym te ostatnie - w 2012 r. nie otrzymywały dotacji z budżetu państwa. Spadek zaś będzie dotyczył przede wszystkim placówek opiekuńczo-wychowawczych, domów pomocy społecznej, centrów integracji społecznej, noclegowni, schronisk i domów dla osób bezdomnych.

W odniesieniu do finansowania zasobu instytucjonalnego ze środków JST, odnotowano, iż prognozowany wzrost dotacji dotyczyć będzie domów pomocy społecznej, dziennych domów pomocy społecznej, noclegowni, schronisk i domów dla osób bezdomnych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, warsztatów terapii zajęciowej, mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, placówek wsparcia dziennego i zakładów aktywności zawodowej. Spadek dotacji ze środków JST, dotyczyć będzie środowiskowych domów samopomocy, placówek opiekuńczo-wychowawczych, centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Wykres nr 9. Zmiana wielkości potrzeb finansowych na zwiększanie zasobu instytucjonalnego w województwie zachodniopomorskim [%] w podziale na środki z budżetu państwa i środki z JST.

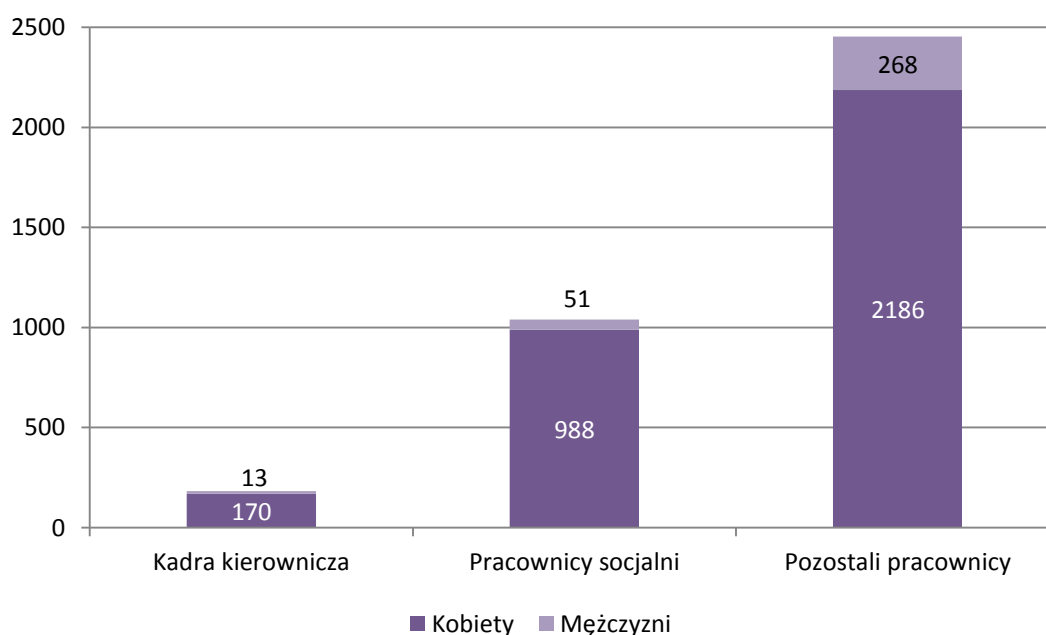
Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Szczegółowe informacje dotyczące potrzeb finansowych na zwiększanie innych zasobów instytucjonalnych zawarte zostały w aneksie dołączonym do raportu.

6. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Analiza danych dotyczących kadr ośrodków pomocy społecznej (OPS) i powiatowych centrów pomocy rodzinie (PCPR) w województwie zachodniopomorskim wskazuje, iż w 2012 r., w ośrodkach zatrudnionych było 3 673 osób⁷. Na stanowiskach kierowniczych (dyrektor jednostki i jego zastępcy) zatrudnione były 183 osoby, w tym 170 kobiet (93%). Pracownicy socjalni stanowili 28,3% ogółu zatrudnionych, tj. 1 039 osób, w tym 988 kobiet (95%). W kategorii „pozostali pracownicy” zidentyfikowano 2 454 osoby, głównie księgowi, informatycy, prawnicy, psycholodzy oraz pracownicy administracyjni.

Wykres nr 10. Zatrudnienie w pomocy społecznej – struktura wg płci.

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Analiza wskaźnika wykształcenia kadry kierowniczej wskazuje, iż w województwie zachodniopomorskim, wśród wszystkich osób zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych, 85% posiada wykształcenie wyższe. W kolejnych latach wartość tego wskaźnika powinna utrzymać się na zbliżonym poziomie, a nawet wzrosnąć. Wśród wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze, 87% posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej, czyli spełnia wymóg ustawy do pełnienia funkcji kierowniczej w jednostce pomocy społecznej.

W grupie pracowników socjalnych, 65% posiada wykształcenie wyższe i należy się spodziewać, że wskaźnik ten będzie systematycznie rósł. Wynika to z aktualnych warunków dostępu do zawodu, ale także z coraz bardziej specjalistycznych zadań nakładanych na tę grupę zawodową. 29% pracowników socjalnych posiada specjalizację I stopnia w zawodzie, a 3% - specjalizację II stopnia. Przewiduje się, że w najbliższych latach wzrośnie odsetek pracowników socjalnych posiadających specjalizację II stopnia, co jest związane z koniecznością przygotowania się do coraz bardziej wyspecjalizowanych zadań i usług.

⁷ Dokładne dane zamieszczono w aneksie.

Mapa nr 8. Liczba pracowników socjalnych przypadających na 2000 mieszkańców.

27 | Strona

Spośród 114 ośrodków pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim, sześć OPS-ów zatrudnia mniej niż 3 pracowników socjalnych (gminy: Warnice, Bielice, Kozielice, Lipiany, Nowogródek Pomorski, Boleszkowice), nie spełniając tym samym narzuconego ustawą kryterium – „nie mniej niż trzech pracowników socjalnych”.

Najwięcej pracowników socjalnych zatrudnionych było w 2012 r. w MOPR w Szczecinie (204 pracowników socjalnych), najmniej zaś w GOPS w Bielicach – jeden pracownik socjalny.

Analizując kryterium ustawowe „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców”, można zauważyć, że w 2012 roku 82% OPS-ów w zachodniopomorskim spełniało to kryterium. Pozostałe OPS-y, chcąc dostosować standardy zatrudnienia pracowników socjalnych do kryteriów ustawowych, powinny zwiększyć odpowiednio liczbę zatrudnionych pracowników socjalnych (w większości przypadków – o 1 lub 2 pracowników socjalnych).

6.1. ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Wolontariuszem jest każda osoba (fizyczna), która dobrowolnie i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wolontariusz musi posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, tylko wtedy, gdy obowiązek ten wynika z przepisów prawnych (obowiązek ten dotyczy np. hospicjów).

W województwie zachodniopomorskim, w roku 2012, liczba wolontariuszy w ośrodkach pomocy społecznej i powiatowych centrach pomocy rodzinie wynosiła 518 osób. W 2013 r., jak wskazują dane z jednostek, nastąpi zwiększenie tej liczby o 3%. W 2012 r., spośród wszystkich pracowników pomocy społecznej, 12% było wolontariuszami.

Na podstawie skierowań – porozumień z urzędami pracy na tzw. staże, roboty publiczne, prace interwencyjne i inne aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, w 2012 r. w jednostkach pomocy społecznej zatrudniano 293 osoby. Liczba ta powinna wzrosnąć w 2013 r.

6.2. ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ

Na podstawie art. 110a ustawy o pomocy społecznej, w ramach struktury organizacyjnej OPS, może zostać wyodrębniony zespół realizujący prace tego ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej¹². Zespoły te mogą być tworzone przy udziale innych specjalistów, ale działają w strukturach jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, a nie - jednostki samorządu terytorialnego.

W województwie zachodniopomorskim, w roku 2012, liczba osób ogółem, pracujących w zespołach pracy socjalnej i integracji społecznej wynosiła 183 osoby. Liczba ta powinna zwiększyć się o ok. 8% w roku 2013. Zdecydowana większość członków tych zespołów to pracownicy socjalni - 137 osób, a zaledwie 18 osób – to specjaliści z grupy psychologów, terapeutów, prawników itp.

---

¹² Aneks

7. KOSZTY ZASOBU INSTYTUCJONALNEGO

Koszty prowadzenia i utrzymania zasobów pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim obejmują – obok kosztów utrzymania zasobu prowadzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego, także zasobu zleconego (np. organizacjom pozarządowym lub wyłoniionym w drodze przetargu podmiotom gospodarczym).

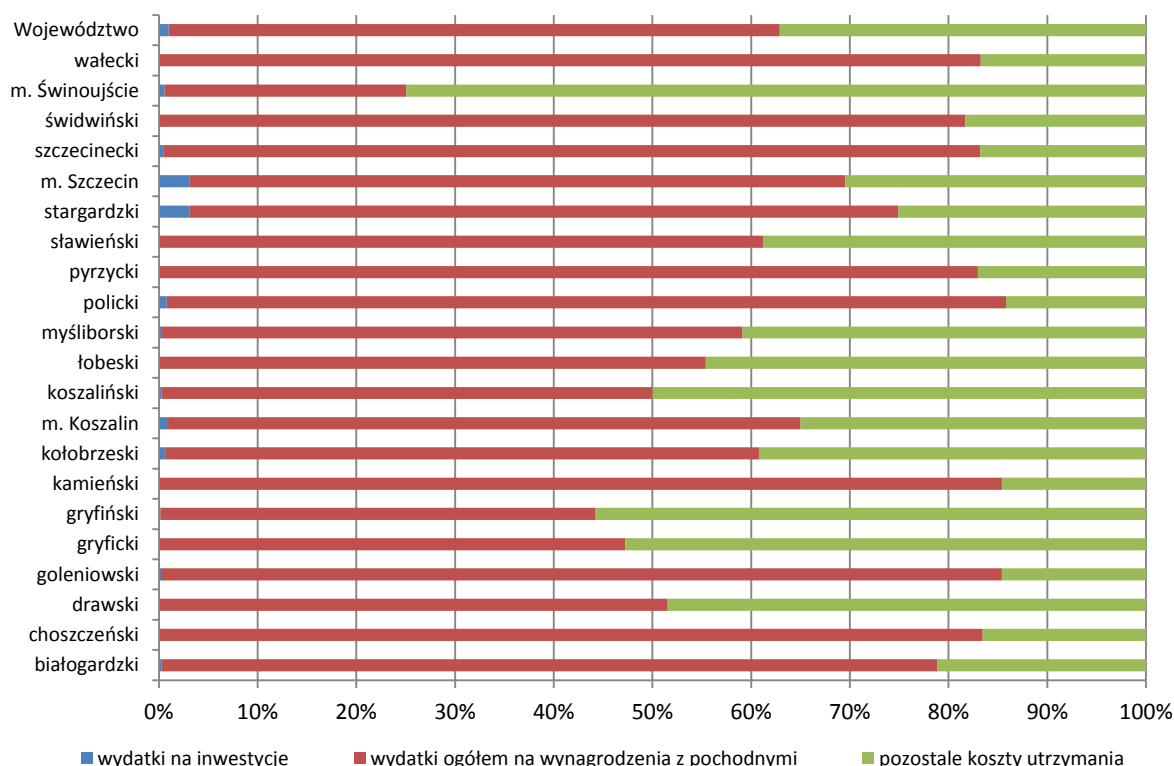
Analiza danych wskazuje, że całkowity koszt prowadzenia i utrzymania zasobów pomocy społecznej w 2012 roku wynosił 245 059 000 zł, w tym:

- wydatki na inwestycje – 2 439 398 zł,
- wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 151 721 260 zł,
- pozostałe koszty utrzymania – 90 898 772 zł.

Przewiduje się, że w roku 2013 koszty prowadzenia i utrzymania zasobów pomocy społecznej pozostaną na zbliżonym poziomie.

Odnotowano duże zróżnicowanie w strukturze wydatków na poziomie powiatów. Udział wydatków ogółem na wynagrodzenia z pochodnymi w wydatkach ogółem waha się w przedziale od 25% do 80%. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do pozostałych kosztów utrzymania. Najmniejszy udział w strukturze wydatków stanowią wydatki inwestycyjne – 1/3 powiatów w woj. zachodniopomorskim odnotowała w tej kategorii wydatków wartości zerowe.

Wykres nr 11. Struktura kosztów prowadzenia i utrzymania zasobów pomocy społecznej wg powiatów [w %]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SAC

8. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ

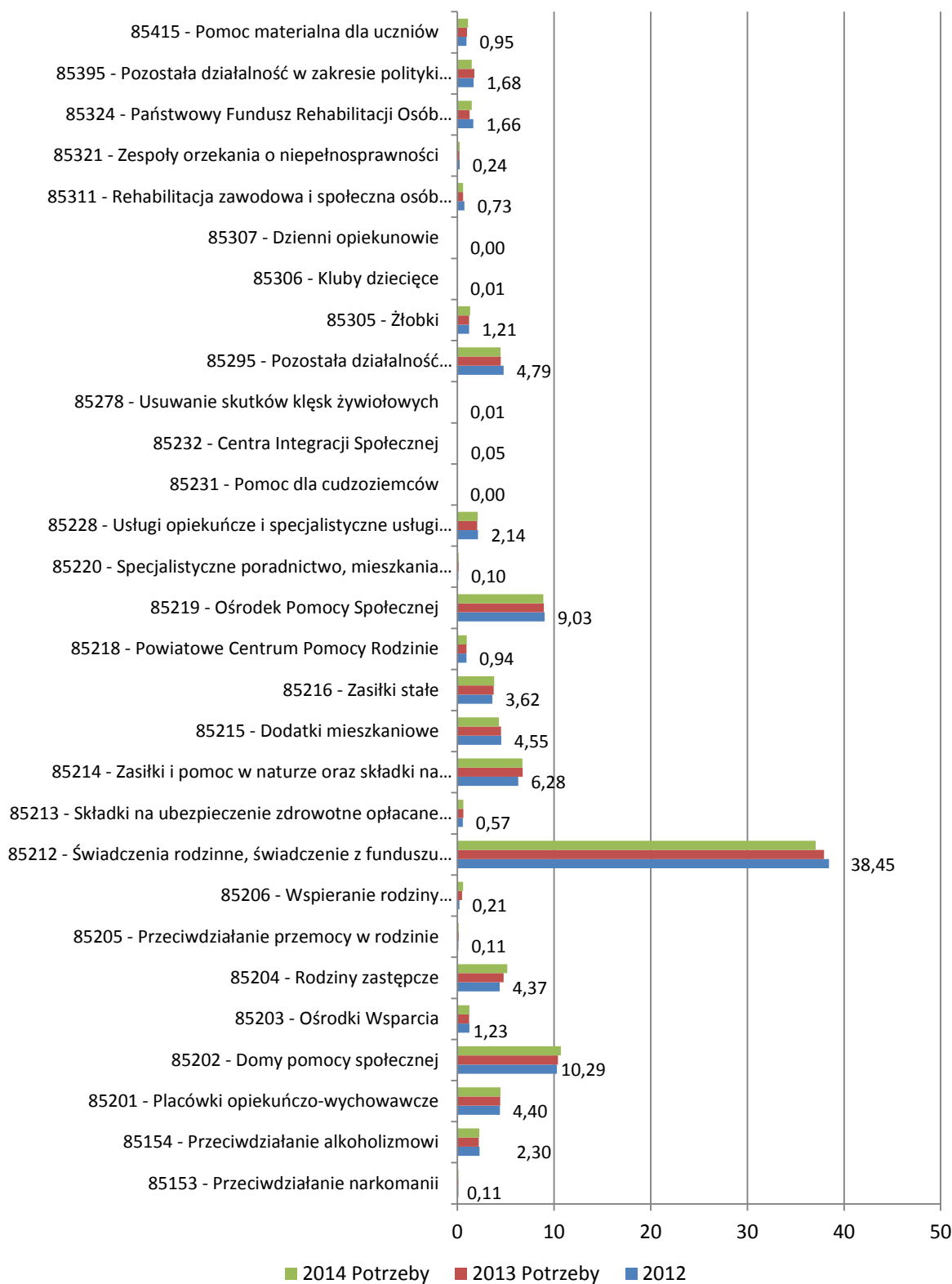
Wydatki ogółem na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2012, tj. roku oceny, oszacowano na poziomie 1 194 674 280 zł. W kolejnych latach wydatki na politykę społeczną powinny się minimalnie zwiększyć.

Największe wydatki na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w roku 2012 r. dotyczyły działu 85212 – świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia społeczne i wynosiły 459 328 424 zł, tj. 38,45% wydatków ogółem. Drugie miejsce pod względem wielkości stanowiły wydatki z działu 85202 – domy pomocy społecznej – wydano 122 909 880 zł, tj. 10,29% wydatków ogółem. Ponadto, do większych wydatków w budżecie należy zaliczyć wydatki na ośrodki pomocy społecznej (dział – 85219) i wydatki na zasiłki oraz pomoc w naturze a także składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Najmniej wydatków przeznaczono na zadania przeciwdziałania narkomanii (dział – 85153) - 0,11% wydatków ogółem, przeciwdziałania przemocy w rodzinie (dział – 85205) - również 0,11% wydatków ogółem, wspierania rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające) (dział – 85206) - 0,21% wydatków ogółem oraz na zespoły orzekania o niepełnosprawności (dział – 85321) 0,24% wydatków ogółem.

Struktura wszystkich wydatków na zadania w ramach polityki społecznej w roku 2012 r. oraz potrzeby budżetowe na kolejne lata tj. 2013 i 2014, przedstawione zostały na poniższym wykresie. Szczegółowa tabela zawierająca dane z tego zakresu znajduje się w aneksie na końcu raportu.

Wykres nr 12. Struktura wydatków na zadania w ramach polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim [%].

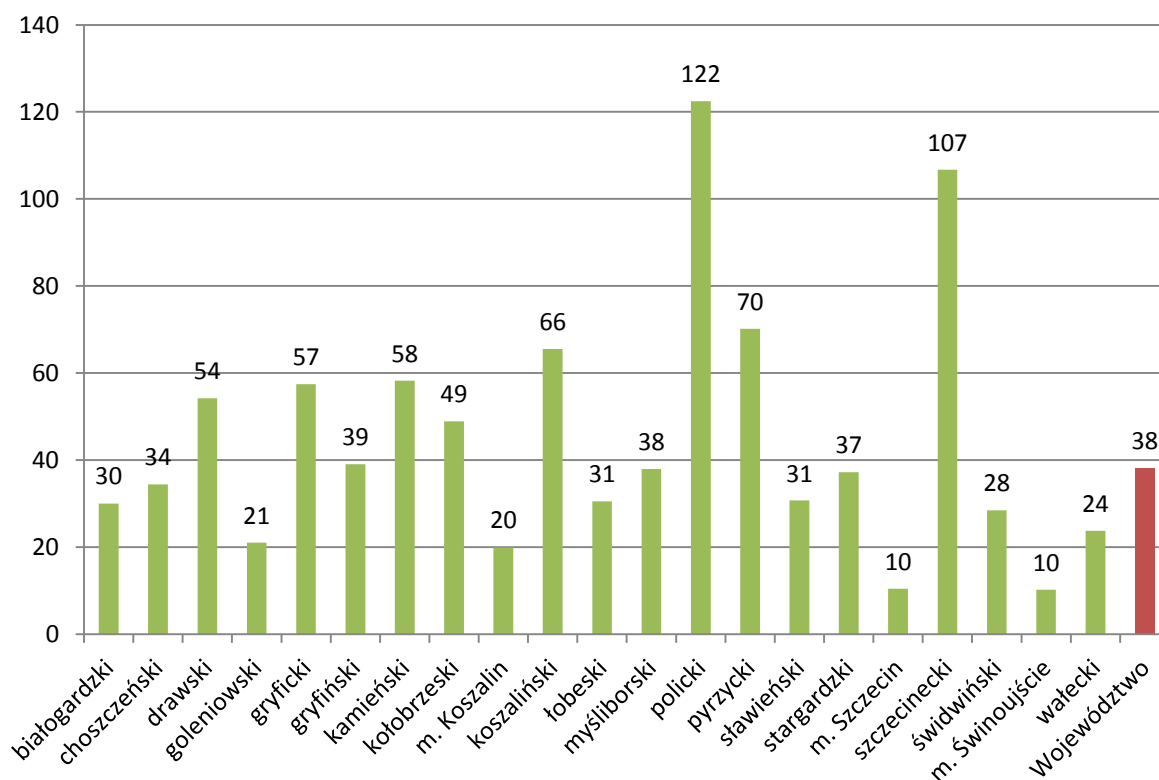
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SAC

9. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-PROGRAMOWA

Jednostki samorządu terytorialnego, w sprawozdaniu Ocena Zasobów Pomocy Społecznej (od 2011 roku) przedkładają informacje dot. aktywności projektowo-programowej. Projekty realizowane przez gminy i powiaty zostały podzielone ze względu na źródło finansowania (środki EFS, MPiPS oraz programy ośłonowe). Analiza sprawozdań wskazuje, że w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku, 7 673 osoby zostały objęte wsparciem w ramach projektów współfinansowanych z EFS (pomoc i integracja społeczna, edukacja). Przewiduje się zwiększenie w 2013 roku liczby osób objętych tym wsparciem o 831 osób, w stosunku do obecnie podsumowywanego, 2012 roku. Analogiczna sytuacja dotyczy beneficjentów programów ośłonowych. W 2012 roku, wsparciem w ramach w/w programów zostało objętych 7 673 beneficjentów. W 2013 roku przewiduje się wzrost liczby takich osób o 1098. W ramach realizacji programów ośłonowych, najczęściej podejmowano działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekty realizowane ze środków MPiPS przyczyniły się do objęcia wsparciem 3 559 osób w województwie zachodniopomorskim, przewiduje się zwiększenie liczby osób uczestniczących w projektach w 2013 roku o 267 osób w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres nr 13. Liczba uczestników projektów na 10tys. mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SAC

10. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI – ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

Zapisy ustawy o pomocy społecznej umożliwiają organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie definiuje zakres i rodzaj zadań publicznych, w ramach których ustawodawca przewiduje współpracę JST z organizacjami pozarządowymi.

Analiza sprawozdań przesłanych przez gminy i powiaty wskazuje, że 39% organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego w województwie zachodniopomorskim, w 2012 roku, zleciło organizacjom pozarządowym realizację zadań w trybie konkursowym. Jednocześnie, w trybie zamówień publicznych, jedynie 18% JST zleciło organizacjom pozarządowym realizację zadań z zakresu pomocy i integracji społecznej. Pomimo zmniejszenia - w stosunku do roku 2011 - liczby zleceń ogółem, ich wartość wzrosła o 21 057 850 zł. W przypadku zleceń w trybie zamówień publicznych, ich wartość wzrosła o 124 917 zł.

Organizacje pozarządowe współpracujące z instytucjami pomocy i integracji społecznej, najczęściej realizowały zadania z zakresu dostarczania usług opiekuńczych, zaś najrzadziej w zakresie prowadzenia placówek pomocy społecznej. Wartość zadań zleconych organizacjom pozarządowym w województwie zachodniopomorskim oszacowano w 2012 roku na kwotę 43 640 813 zł. Jednocześnie prognozuje się wzrost wartości zleceń w 2013 roku - o 2 171 110 zł.

11. WNIOSKI I REKOMENDACJE

W województwie zachodniopomorskim, głównymi przyczynami korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej (ponad 50% tych rodzin), są ubóstwo i bezrobocie. W wielu przypadkach, przyczyny są powiązane ze sobą, np.: bezrobocie oraz niepełnosprawność członka rodziny, wielodzietność i bezrobocie w rodzinie. Utrudnieniem w dostępie do pracy jest z kolei, między innymi, niski wskaźnik gęstości zaludnienia regionu, szczególnie w subregionie centralnym oraz wschodnim. Biorąc pod uwagę te uwarunkowania, a także tendencje demograficzne w województwie oraz obecny stan edukacji, wskazuje się na potrzeby podjęcia następujących działań:

- Tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie w środkowej i wschodniej części województwa (powiat łobeski, świdwiński, drawski);
- Upowszechnienie mechanizmów i instrumentów ekonomii społecznej;
- Tworzenie specjalnych programów dla osób po 50 roku życia, poszukujących pracy;
- Prowadzenie stałej analizy zjawiska bezrobocia wśród absolwentów;
- Tworzenie warunków współpracy pomiędzy edukacją a rynkiem pracy.

W ramach realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, proponuje się podjęcie następujących działań:

- I. Skierowanie do Parlamentarzystów reprezentujących region wniosku o interwencję w sprawie wprowadzenia przepisami ustawy jednoznacznych kryteriów finansowania asystentów rodziny oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (obecnie – funkcje wskazane w ustawie finansowane są w ramach konkursów ogłaszanych przez MPiPS);
- II. Przeprowadzenie, z poziomu regionu, kampanii społecznej informującej i promującej możliwość powoływania **rodzin wspierających**;
- III. Rekomendowanie uczelniom wyższym z regionu – konieczności podnoszenia kompetencji asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej – jako nowych form pracy w systemie wspierania rodziny;
- IV. W ramach szkoleń i systemu kształcenia prowadzonego przez ROPS – opracowanie oferty dla asystentów rodziny i koordynatorów pieczy zastępczej, szczególnie w zakresie budowania sieci współpracy regionalnej oraz wymiany doświadczeń.

W zakresie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a organizacjami pozarządowymi proponuje się podjęcie następujących działań:

- I. Promowanie zlecania usług z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym, w szczególności podmiotom ekonomii społecznej – poprzez spotkania z samorządami lokalnymi, kadrą kierowniczą jednostek pomocy społecznej;
- II. Upowszechnianie zastosowania klauzul społecznych oraz wdrożenie tego instrumentu do praktyki stosowanej w samorządzie województwa (jako przykład dla samorządów lokalnych w regionie);
- III. Wspieranie, z poziomu samorządu województwa, tworzenia wielosektorowych partnerstw

na rzecz rozwoju społeczności lokalnych.

Obserwując zjawisko zwiększającej się liczby osób oczekujących na miejsce w domu pomocy społecznej, a także ogólne trendy demograficzne dla Polski i regionu, wskazuje się na konieczność opracowania stosownego programu polityki senioralnej oraz uwzględnienia jej w tworzonych dokumentach strategicznych dla województwa. Należy zacząć systemowo rozwijać pakiet usług kierowanych do seniorów jak i zadbać o odpowiednią, standaryzowaną infrastrukturę społeczną. Ponadto należy:

- ✓ za pośrednictwem i przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz JST:
  - Tworzyć nowe domy pomocy społecznej w województwie,
  - Rozwijać usługi w zakresie rehabilitacji osób starszych,
  - Zapewnić system poradnictwa psychologicznego, skierowanego do osób starszych,
  - Tworzyć specjalne programy dla osób starszych związane z rozwojem osobowym, utrzymaniem samodzielności i aktywności, a także z wykorzystaniem potencjału życiowego osób starszych.
- ✓ za pośrednictwem uczelni wyższych w regionie:
  - Uruchamiać specjalności pedagogiczne ukierunkowane na pracę z osobami dorosłymi oraz starszymi;
  - Poprzez studia podyplomowe - ukierunkować umiejętności i kompetencji osób pracujących w zawodach medycznych i około medycznych – na pracę z osobami starszymi.

Zmiany zachodzące w pomocy społecznej w ostatnich latach stawiają coraz więcej zadań przed pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w OPS. Z punktu widzenia efektywności i skuteczności działań w pomocy społecznej, konieczna jest profesjonalizacja kadry pracowników socjalnych, wyrażająca się nie tylko udziałem tej grupy zawodowej w szkoleniach, lecz także uzyskaniem przez większość przedstawicieli tego zawodu wykształcenia wyższego (65% pracowników socjalnych posiada wykształcenie wyższe), a w szczególności – kadry kierowniczej (obecnie, ponad 15% kadry nie posiada wykształcenia wyższego - pomimo ustawowego wymogu). W związku z tym należy podjąć działania w kierunku:

- Umożliwienia uzyskania wykształcenia wyższego przez całą kadrę kierowniczą OPS i PCPR oraz maksymalną liczbę pracowników socjalnych;
- Umożliwienia większej liczbie pracowników socjalnych uzyskanie specjalizacji zawodowej, szczególnie II stopnia (w 2011 r. specjalizację taką ukończyło jedynie 3% kadry);

Rekomendowania samorządom lokalnym (oraz kadrze pomocy społecznej) – możliwości zatrudniania w Ośrodkach specjalistów, jak pedagogów, psychologów czy terapeutów, którzy wspieraliby pracowników socjalnych w działaniach aktywizujących klientów pomocy społecznej.

12. SPIS WYKRESÓW I MAP

Wykres nr 1 . Struktura ludności według płci i ekonomicznych grup wieku w 2012 roku	5
Wykres nr 2. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców.....	8
Wykres nr 3. Odsetek osób, którym przyznano świadczenia pieniężne w liczbie osób, którym przyznano świadczenia ogółem.....	9
Wykres nr 4. Powody udzielenia pomocy i wsparcia – odsetek w powodach ogółem [%]	11
Wykres nr 5. Średnia kwota świadczenia dodatku mieszkaniowego w porównaniu do średniej wojewódzkiej na gospodarstwo domowe w roku 2012r. w podziale na powiaty.	19
Wykres nr 6. Liczba zasobów instytucjonalnej pomocy i wsparcia w województwie zachodniopomorskim na rok 2012 oraz potrzeby na lata 2013 i 2014.	21
Wykres nr 7. Liczba osób korzystających z zasobów instytucjonalnej pomocy i wsparcia w województwie zachodniopomorskim na rok 2012 oraz potrzeby na lata 2013 i 2014.	23
Wykres nr 8. Zmiana wielkości potrzeb finansowych na zwiększanie zasobu instytucjonalnego w województwie zachodniopomorskim [%]	24
Wykres nr 9. Zmiana wielkości potrzeb finansowych na zwiększanie zasobu instytucjonalnego w województwie zachodniopomorskim [%] w podziale na środki z budżetu państwa i środki z JST.	25
Wykres nr 10. Struktura płci w pomocy społecznej.....	26
Wykres nr 11. Struktura kosztów prowadzenia i utrzymania zasobów pomocy społecznej wg powiatów [w %]	29
Wykres nr 12. Struktura wydatków na zadania w ramach polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim.....	31
Wykres nr 13. Liczba uczestników projektów na 10tys. mieszkańców.....	32
Mapa nr 1. Liczba rodzin spokrewnione z dzieckiem w podziale na powiaty.....	15
Mapa nr 2. Liczba rodzin niezawodowych w podziale na powiaty.....	15
Mapa nr 3. Liczba rodzin zawodowych w podziale na powiaty.....	15
Mapa nr 4. Liczba domów pomocy społecznej w ujęciu przestrzennym w roku 2012.....	22
Mapa nr 5. Liczba środowiskowych domów samopomocy w ujęciu przestrzennym w roku 2012.	22
Mapa nr 6. Liczba noclegowni, schroniska i domów dla osób bezdomnych w ujęciu przestrzennym w roku 2012.....	22
Mapa nr 7. Liczba mieszkań chronionych w ujęciu przestrzennym w roku 2012.....	22
Mapa nr 8. Liczba pracowników socjalnych przypadających na 2000 mieszkańców.	27

Aneks

Tabele Wojewódzkie

Spis treści

1. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	39
2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	41
3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	47
4. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	48
5. Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu instytucjonalnego.....	52
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.....	60
6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	61
6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	61
7. Koszty zasobu instytucjonalnego	62
8. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej.....	63
9. Aktywność projektowo-programowa	66
10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia.....	76
11. Wskaźniki oceny zasobów pomocy społecznej	77
11.1. Kadra kierownicza.....	77
11.2. Kadra pracowników socjalnych.....	77
11.3. Koszty	78
11.4. Osoby i rodziny korzystające z pomocy i wsparcia	79
11.5. Powody przyznania pomocy	80
11.6. Pomoc w formie świadczenia	80
11.7. Pomoc w formie usługi	81
11.8. Odmowa pomocy i wsparcia.....	83
11.9. Budżet polityki społecznej	84

1. DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ (STAN NA 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	1	1 709 757	1 711 206
KOBIETY			
Ogółem	2	877 742	879 801
Wiek 0-17	3	151 554	149 775
Wiek produkcyjny	4	528 859	526 110
Wiek emerytalny	5	197 329	203 916
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	6	832 015	831 405
Wiek 0-17	7	159 160	157 116
Wiek produkcyjny	8	589 965	585 600
Wiek emerytalny	9	82 890	88 689
RYNEK PRACY			
Bezrobotni ogółem	10	108 907	112 521
Bezrobotni długotrwale ogółem	11	54 221	57 820
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	12	20 000	21 008
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA			
Liczba mieszkań w zasobie gminy	13	58 708	57 276
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	14	23 188	11 725
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	15	4 305	4 760
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	16	7 588	5 990
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun)	17	24	51
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun)	18	1 378	1 193
Liczba przedszkoli	19	402	429
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu wg. złożonych wniosków	20	2 025	1 416
Liczba szkół podstawowych	21	476	471
Liczba szkół gimnazjalnych	22	279	288
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	23	348	328
W tym: liczba szkół przygotowujących do zawodu	24	213	201
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	25	874	934
Liczba bibliotek publicznych	26	288	277

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012
Liczba domów kultury	27	121	118
Liczba obiektów sportowych	28	1 216	1 224
Liczba boisk przyszkolnych	29	1 121	1 103
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej	30	424	440
Liczba szpitali	31	32	30
Liczba ośrodków dla cudzoziemców, ubiegających się o status uchodźcy	32	0	0

2. DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	120 468	130 113	128 714
W tym: osoby długotrwale korzystające	2	50 554	57 834	58 843
Liczba rodzin	3	73 916	74 043	73 573
Liczba osób w rodzinach	4	193 162	188 939	189 340
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	5	112 337	105 843	105 117
W tym: osoby długotrwale korzystające	6	49 031	51 071	51 721
Liczba rodzin	7	74 500	70 178	68 903
Liczba osób w rodzinach	8	201 119	183 444	181 093
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	9	69 537	65 910	64 817
Liczba rodzin	10	61 233	59 082	57 636
Liczba osób w rodzinach	11	179 026	150 623	147 692
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	12	53 708	51 316	51 254
Liczba rodzin	13	33 721	32 623	32 470
Liczba osób w rodzinach	14	110 064	104 496	103 017
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba rodzin	15	69 543	71 375	70 856
Liczba osób w rodzinach	16	173 059	177 113	175 685
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
UBÓSTWO				
Liczba rodzin	17	39 436	39 166	38 837
Liczba osób w rodzinach	18	103 272	101 753	100 778
BEZROBOCIE				
Liczba rodzin	19	37 367	37 711	36 985
Liczba osób w rodzinach	20	112 233	110 823	107 841
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin	21	22 530	23 440	22 603
Liczba osób w rodzinach	22	47 823	48 223	47 239
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
Liczba rodzin	23	20 884	20 820	20 571
Liczba osób w rodzinach	24	44 734	44 124	43 609
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
Liczba rodzin	25	11 160	10 776	11 135

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
Liczba osób w rodzinach	26	42 639	41 001	40 493
ALKOHOLIZM				
Liczba rodzin	27	4 960	4 976	4 859
Liczba osób w rodzinach	28	10 717	10 704	10 437
NARKOMANIA				
Liczba rodzin	29	240	233	260
Liczba osób w rodzinach	30	394	356	435
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
Liczba rodzin	31	5 827	5 776	5 512
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
Liczba rodzin	32	3 394	3 436	3 408
BEZDOMNOŚĆ				
Liczba rodzin	33	3 157	3 187	3 316
Liczba osób w rodzinach	34	3 989	3 902	3 962
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
Liczba rodzin	35	1 130	1 192	1 174
Liczba osób w rodzinach	36	1 829	1 827	1 803
ZDARZENIA LOSOWE				
Liczba rodzin	37	375	396	409
Liczba osób w rodzinach	38	978	977	1 124
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE				
Liczba osób	39	102	34	74
SIEROCTWO				
Liczba rodzin	40	94	45	41
Liczba osób w rodzinach	41	369	113	113
PRZEMOC W RODZINIE - OFIARY PRZEMOCY				
Liczba rodzin	42	1 546	1 815	1 956
Liczba osób w rodzinach	43	3 664	5 562	6 057
PRZEMOC W RODZINIE - SPRAWCY PRZEMOCY				
Liczba osób	44	1 009	1 145	1 063
OCHRONA OFIAR HANDLU LUDŹMI				
Liczba osób	45	0	7	10
WYBRANE KATEGORIE OSÓB, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
KOBIETY				
WIEK 0-17				
Liczba osób	46	19 909	20 015	19 770
W tym: osoby długotrwale korzystające	47	9 010	9 681	9 896
WIEK PRODUKCYJNY				
Liczba osób	48	37 499	41 093	40 440
W tym: osoby długotrwale korzystające	49	15 845	18 532	18 685
WIEK EMERYTALNY				
Liczba osób	50	8 587	9 965	9 698

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
W tym: osoby długotrwale korzystające	51	4 020	4 303	4 368
MĘŻCZYŹNI				
WIEK 0-17				
Liczba osób	52	20 769	21 145	20 985
W tym: osoby długotrwale korzystające	53	9 386	10 322	10 402
WIEK PRODUKCYJNY				
Liczba osób	54	30 404	33 649	33 554
W tym: osoby długotrwale korzystające	55	10 989	13 191	13 567
WIEK EMERYTALNY				
Liczba osób	56	3 300	4 246	4 267
W tym: osoby długotrwale korzystające	57	1 304	1 805	1 925
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	58	12 336	12 117	12 009
Liczba świadczeń	59	121 057	119 502	153 796
Kwota świadczeń w złotych	60	41 629 897	43 192 500	45 779 032
W tym:				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	61	9 625	9 459	9 272
Liczba świadczeń	62	95 922	95 379	95 057
Kwota świadczeń w złotych	63	36 542 415	37 877 699	39 405 340
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	64	2 823	2 790	2 821
Liczba świadczeń	65	25 135	24 123	26 016
Kwota świadczeń w złotych	66	5 368 630	5 623 632	6 874 548
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	67	32 480	33 105	33 253
Liczba świadczeń	68	173 963	173 402	182 259
Kwota świadczeń w złotych	69	42 860 839	45 874 348	53 034 926
W tym:				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	70	26 835	27 575	27 690
Liczba świadczeń	71	140 037	141 368	150 112
Kwota świadczeń w złotych	72	36 908 448	39 897 196	46 381 366
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	73	2 644	2 512	2 694
Liczba świadczeń	74	9 257	8 269	9 231
Kwota świadczeń w złotych	75	1 980 571	1 821 036	2 296 468
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	76	3 441	3 394	3 589
Liczba świadczeń	77	17 636	16 386	17 079
Kwota świadczeń w złotych	78	2 328 205	2 255 846	2 765 217

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	79	90	88	118
Liczba świadczeń	80	226	205	313
Kwota świadczeń w złotych	81	54 990	56 619	121 529
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	82	53 039	52 023	51 436
Kwota świadczeń w złotych	83	39 497 384	39 778 247	37 510 803
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK				
Liczba osób	84	45 969	43 361	42 551
Liczba świadczeń	85	6 008 659	5 757 857	6 355 534
Kwota świadczeń w złotych	86	29 427 030	28 553 534	29 568 749
W TYM: DLA DZIECI				
Liczba osób	87	38 731	36 387	35 578
Liczba świadczeń	88	4 966 844	4 737 705	4 717 107
Kwota świadczeń w złotych	89	23 668 180	23 194 420	23 436 221
SCHRONIENIE				
Liczba osób	90	698	738	721
Liczba świadczeń	91	91 127	98 360	106 632
Kwota świadczeń w złotych	92	1 450 781	1 564 072	1 661 243
UBRANIE				
Liczba osób	93	407	361	471
Liczba świadczeń	94	1 217	1 142	1 424
Kwota świadczeń w złotych	95	21 855	19 620	60 742
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	96	232	260	311
Liczba świadczeń	97	237	263	316
Kwota świadczeń w złotych	98	480 434	535 438	715 180
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	99	1 974	2 126	2 223
Liczba świadczeń	100	19 921	22 042	23 818
Kwota świadczeń w złotych	101	36 662 232	42 218 512	46 301 282
USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ				
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM				
Liczba osób	102	4 781	4 959	4 997
Liczba świadczeń	103	1 348 520	1 316 275	1 347 328
Kwota świadczeń w złotych	104	20 090 665	20 795 680	21 451 220
W TYM: SPECJALISTYCZNE				
Liczba osób	105	237	254	410
Liczba świadczeń	106	28 503	20 529	68 938
Kwota świadczeń w złotych	107	574 384	470 208	1 390 895
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
Liczba osób	108	544	601	603
Liczba świadczeń	109	175 628	176 806	177 513
Kwota świadczeń w złotych	110	3 438 051	3 626 212	3 763 862
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE				
Liczba rodzin	111	10 431	14 142	13 097
Liczba osób w rodzinach	112	29 799	39 719	31 023
PRACA SOCJALNA				
Liczba rodzin	113	45 214	45 586	47 345
Liczba osób w rodzinach	114	110 968	117 334	122 354
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
Liczba rodzin	115	2 285	3 266	3 408
Liczba osób w rodzinach	116	5 505	9 461	9 768
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem	117	6 740	6 565	7 152
W tym: liczba osób z kontraktem w Klubie Integracji Społecznej	118	338	352	369
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
INDYWIDUALNY PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI				
Liczba osób	119	71	102	131
INDYWIDUALNY PROGRAM ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO (Centrum Integracji Społecznej)				
Liczba osób	120	286	343	357
INDYWIDUALNY PROGRAM USAMODZIELNIENIA				
Liczba osób	121	662	987	1 073
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	122	222	228	247
INDYWIDUALNY PROGRAM INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW				
Liczba osób korzystających z usług	123	0	2	6
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
RODZINY SPOKREWNIONE Z DZIECKIEM				
Liczba rodzin	124	1 347	1 901	1 956
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	125	1 814	2 476	2 573
RODZINY ZASTĘPCZE NIEZAWODOWE				
Liczba rodzin	126	223	712	746
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	127	361	993	1 051
RODZINY ZASTĘPCZE ZAWODOWE				
Liczba rodzin	128	80	123	136
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	129	416	639	674
RODZINNY DOM DZIECKA				
Liczba rodzin	130	3	24	30
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	131	33	182	236
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE RODZINY ZASTĘPCZE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
Liczba świadczeń	132	7 411	6 425	6 884
W TYM:				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba świadczeń	133	164	143	169
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba świadczeń	134	7 235	6 234	6 509
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE				
Liczba świadczeń	135	2 761	1 914	2 320
W TYM:				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba świadczeń	136	87	61	87
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba świadczeń	137	2 601	1 861	2 244
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	138	135	134	197
W TYM:				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	139	30	25	67
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	140	108	125	173

3. INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH				
Liczba rodzin	1	69 583	63 927	63 380
Kwota świadczeń w złotych	2	204 369 991	188 887 188	190 336 003
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE				
ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE				
Liczba świadczeń	3	99 874	123 587	115 905
Kwota świadczeń w złotych	4	50 134 345	64 124 462	60 818 718
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY				
Liczba świadczeń	5	573 146	567 670	553 403
Kwota świadczeń w złotych	6	87 691 397	86 853 527	84 670 743
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA				
Liczba świadczeń	7	7 019	5 757	5 831
Kwota świadczeń w złotych	8	7 019 000	5 757 000	5 831 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA				
Liczba świadczeń	9	16 667	15 188	14 056
Kwota świadczeń w złotych	10	16 667 000	15 188 000	14 056 000
Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka ze środków własnych gminy (art.22a ustawy o świadczeniach rodzinnych)				
Liczba świadczeń	11	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	12	0	0	0
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO				
Liczba rodzin	13	15 842	17 620	17 819
Kwota świadczeń w złotych	14	80 226 268	82 326 190	82 920 655
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba osób	15	82 828	76 692	77 584
Kwota świadczeń w złotych	16	53 447 976	56 124 631	54 553 705
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO				
Liczba osób	17	17 459	20 547	19 893
Kwota świadczeń w złotych	18	5 176 147	6 273 141	6 428 069
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO				
Liczba osób	19	10 190	13 096	33 337
Kwota świadczeń w złotych	20	7 883 657	11 363 301	11 307 546
ŚWIADCZENIE INTEGRACYJNE (CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ)				
Liczba osób	21	324	357	385
Kwota świadczeń w złotych	22	1 184 604	1 383 087	1 734 272
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH				
Liczba osób ogółem	23	3 223	3 545	3 361
Kwota świadczeń w złotych	24	4 650 409	5 309 409	6 024 516
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE				
Liczba osób	25	29 427	32 364	32 252
Kwota świadczeń w złotych	26	18 629 342	22 913 094	23 54 613

4. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	1	31	32	32	33
Liczba miejsc	2	3 745	3 763	3 853	3 913
Liczba osób korzystających	3	4 207	4 229	4 347	4 376
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM					
Liczba placówek	4	109	108	105	110
Liczba miejsc	5	4 141	4 356	4 290	4 405
Liczba osób korzystających	6	5 663	6 279	6 037	6 099
W TYM:					
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY					
Liczba placówek	7	39	40	41	41
Liczba miejsc	8	1 134	1 180	1 228	1 228
Liczba osób korzystających	9	1 186	1 258	1 338	1 340
DZIENNE DOMY POMOCY					
Liczba placówek	10	10	10	13	13
Liczba miejsc	11	1 193	1 230	1 188	1 178
Liczba osób korzystających	12	1 297	1 340	1 313	1 213
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH					
Liczba placówek	13	37	27	27	28
Liczba miejsc	14	1 096	1 128	1 156	1 202
Liczba osób korzystających	15	1 856	2 542	1 951	2 052
KLUBY SAMOPOMOCY					
Liczba placówek	16	0	0	0	1
Liczba miejsc	17	0	0	0	20
Liczba osób korzystających	18	0	0	0	20
RODZINNE DOMY POMOCY					
Liczba placówek	19	2	2	2	2
Liczba miejsc	20	17	17	17	17
Liczba osób korzystających	21	18	13	13	13
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM					
Liczba placówek	22	18	23	29	33
Liczba miejsc	23	106	126	161	194
Liczba osób korzystających	24	103	127	164	206
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM					
Liczba placówek	25	20	20	18	18
Liczba miejsc	26	129	143	135	140
Liczba osób korzystających	27	9 214	7 157	7 905	7 994
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA					

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Liczba placówek	28	12	8	8	7
Liczba osób korzystających	29	1 886	1 138	1 282	1 365
DZIENNE PLACÓWKI WSPARCIA					
Liczba placówek	30	75	96	96	103
Liczba miejsc	31	2 231	3 320	3 050	3 150
Liczba osób korzystających	32	2 484	3 077	2 830	2 946
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM					
Liczba placówek	33	107	76	79	76
Liczba miejsc	34	3 133	1 834	1 489	1 429
Liczba osób korzystających	35	3 820	1 952	1 715	1 663
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO					
Liczba placówek	36	18	18	14	15
Liczba miejsc	37	223	222	197	205
Liczba osób korzystających	38	215	187	202	210
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	39	5	6	6	6
Liczba uczestników zajęć	40	203	228	230	231
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ					
Liczba placówek	41	15	15	15	16
Liczba uczestników zajęć	42	696	819	846	629
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ					
Liczba placówek	43	39	39	38	39
Liczba uczestników zajęć	44	1 331	1 372	1 347	1 367
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ					
Liczba placówek	45	1	2	5	6
Liczba uczestników zajęć	46	47	57	157	172

Inny zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
					Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Grupa samopomocowa osób opiekujących się osobami zależnymi w rodzinie	Liczba placówek	5	0	0	1	1
	Liczba uczestników zajęć	6	0	0	10	10
Klub Abstynenta	Liczba placówek	7	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	8	284	226	235	244
Klub Młodzieżowy przy Radzie Osiedla	Liczba placówek	9	6	5	5	5
	Liczba uczestników zajęć	10	145	130	130	130
Klub Seniora "ZŁOTY WIEK"	Liczba placówek	11	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	12	30	30	30	30
Klub Seniora	Liczba placówek	13	2	2	2	2
	Liczba uczestników zajęć	14	34	34	34	34
Klub Seniora przy Radzie Osiedla	Liczba placówek	15	2	2	2	2
	Liczba uczestników zajęć	16	55	55	55	55
Klub Seniora	Liczba placówek	17	3	3	3	3
	Liczba uczestników zajęć	18	1 464	1 469	1 469	1 469
Mieszkania Wspierane	Liczba placówek	19	64	65	66	66
	Liczba uczestników zajęć	20	93	94	97	97
Ogrzewalnia dla osób bezdomnych	Liczba placówek	21	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	22	150	184	184	184
Ośrodek Wsparcia "Złoty Wiek"	Liczba placówek	23	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	24	35	32	30	30
Punkt Przeciwdziałania Przemocy	Liczba placówek	25	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	26	210	188	196	204
Punkt dla rodziny	Liczba placówek	27	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	28	6	10	10	10
Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie oraz członków ich rodzin	Liczba placówek	29	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	30	35	40	40	40
Punkt konsultacyjny dla osób	Liczba placówek	31	1	1	1	1

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
					Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
uzależnionych i współuzależnionych	Liczba uczestników zajęć	32	29	30	30	30
Punkt konsultacyjny- Ośrodek Wsparcia	Liczba placówek	33	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	34	65	64	60	60
Reintegracja społeczno - zawodowa na terenie gminy z innego powiatu - Centrum Integracji Społecznej	Liczba placówek	35	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	36	14	16	10	10
Uniwersytet III Wieku	Liczba placówek	37	2	2	2	2
	Liczba uczestników zajęć	38	186	225	225	225
Uniwersytet Trzeciego Wieku	Liczba placówek	39	2	2	2	2
	Liczba uczestników zajęć	40	600	750	750	750
punkt konsultacyjny Ośrodek Wsparcia Rodziny w Przecławiu	Liczba placówek	45	1	1	1	1
	Liczba uczestników zajęć	46	95	65	65	65
Świetlice wiejskie	Liczba placówek	47	9	9	10	12
	Liczba uczestników zajęć	48	170	170	180	200
świetlica środowiskowa przy Radzie Osiedla i Sołectwach	Liczba placówek	49	17	18	18	18
	Liczba uczestników zajęć	50	340	360	360	360
świetlice środowiskowe	Liczba placówek	51	17	19	14	14
	Liczba uczestników zajęć	52	401	398	301	301

5. POTRZEBY FINANSOWE NA ZWIĘKSZENIE ZASOBU INSTYTUCJONALNEGO (w złotych)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny 2012	Potrzeby	
			Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Wartość nakładów ogółem	1	73 839 007	78 454 949	87 063 075
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	2	34 876 104	34 151 380	42 334 950
Dotacje z budżetu państwa	3	24 812 218	21 436 745	21 066 497
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Wartość nakładów ogółem	4	17 852 772	17 779 327	18 546 102
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	5	6 479 431	6 288 162	6 202 465
Dotacje z budżetu państwa	6	11 110 131	11 033 924	11 216 573
W TYM:				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Wartość nakładów ogółem	7	9 856 234	11 076 241	11 434 104
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	8	718 842	629 990	545 990
Dotacje z budżetu państwa	9	10 126 748	10 446 251	10 886 114
DZIENNE DOMY POMOCY				
Wartość nakładów ogółem	10	3 375 420	3 456 947	4 178 477
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	11	3 363 308	3 325 470	3 807 000
Dotacje z budżetu państwa	12	0	0	0
NOCLEGOWNIE, SCHRONISKA I DOMY DLA OSÓB BEZDOMNYCH				
Wartość nakładów ogółem	13	3 049 680	3 302 037	3 280 337
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	14	2 026 033	2 279 900	2 475 100
Dotacje z budżetu państwa	15	832 706	826 823	826 823
KLUBY SAMOPOMOCY				
Wartość nakładów ogółem	16	0	0	13 000
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	17	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	18	0	0	13 000
RODZINNE DOMY POMOCY				
Wartość nakładów ogółem	19	0	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny 2012	Potrzeby	
			Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	20	0	0	0
Dotacje z budżetu państwa	21	0	0	0
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Wartość nakładów ogółem	22	441 367	878 305	1 117 120
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	23	414 478	606 806	845 160
Dotacje z budżetu państwa	24	20 742	195 000	195 000
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Wartość nakładów ogółem	25	157 370	212 575	441 745
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	26	133 870	662 575	191 745
Dotacje z budżetu państwa	27	23 500	50 000	250 000
JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Wartość nakładów ogółem	28	154 992	158 273	211 354
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	29	154 992	158 273	211 354
Dotacje z budżetu państwa	30	0	0	0
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Wartość nakładów ogółem	31	3 345 046	3 624 591	4 193 162
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	32	3 210 292	3 624 591	4 001 422
Dotacje z budżetu państwa	33	134 754	0	660 740
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Wartość nakładów ogółem	34	36 849 742	34 308 463	34 003 064
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	35	34 489 829	33 754 363	33 348 964
Dotacje z budżetu państwa	36	3 455 472	1 700 530	1 849 100
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Wartość nakładów ogółem	37	3 412 507	3 280 472	2 985 472
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	38	3 399 138	3 170 472	2 885 472
Dotacje z budżetu państwa	39	3 370	100 000	90 000
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Wartość nakładów ogółem	40	2 364 461	2 150 053	2 150 053
W tym:				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny 2012	Potrzeby	
			Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	41	657 690	575 160	575 160
Dotacje z budżetu państwa	42	846 353	824 328	824 328
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Wartość nakładów ogółem	43	593 056	1 102 140	893 791
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	44	172 038	172 342	169 530
Dotacje z budżetu państwa	45	0	514 074	562 439
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWE				
Wartość nakładów ogółem	46	11 965 674	12 205 306	12 391 496
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	47	1 455 854	1 596 390	1 615 817
Dotacje z budżetu państwa	48	10 439 596	10 501 909	10 650 179
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Wartość nakładów ogółem	49	2 644 501	6 700 000	7 300 000
W tym:				
Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	50	0	400 000	400 000
Dotacje z budżetu państwa	51	1 141 755	4 739 500	5 239 500

Inny zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia (Potrzeby finansowe na zwiększenie zasobu)

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Gminne Koło Wędkarskie	Wartość nakładów ogółem	1	1 000	1 000	1 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	2	1 000	1 000	1 000
	Dotacje z budżetu państwa	3	0	0	0
Klub Abstynenta	Wartość nakładów ogółem	4	25 973	25 000	25 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	5	23 857	24 000	24 000
	Dotacje z budżetu państwa	6	0	0	0
Klub Integracji Rodzin	Wartość nakładów ogółem	7	73 316	75 000	96 843
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	8	73 316	75 000	96 843
	Dotacje z budżetu państwa	9	0	0	0
Klub Seniora	Wartość nakładów ogółem	10	29 742	29 500	25 500
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	11	25 000	25 000	21 000
	Dotacje z budżetu państwa	12	0	0	0
Kluby Młodzieżowe, Świetlice Środowiskowe, Kluby Seniora i Uniwersytet Trzeciego Wieku	Wartość nakładów ogółem	13	28 600	32 000	35 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	14	28 600	32 000	35 000
	Dotacje z budżetu państwa	15	0	0	0
Ludowy Zespół Sportowy "Wybrzeże"	Wartość nakładów ogółem	16	77 000	80 000	80 000

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	17	77 000	80 000	80 000
	Dotacje z budżetu państwa	18	0	0	0
Mieszkania wspierane	Wartość nakładów ogółem	19	205 187	194 874	200 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	20	114 579	89 115	90 000
	Dotacje z budżetu państwa	21	55 739	67 615	70 000
Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej	Wartość nakładów ogółem	22	22 589	21 600	25 200
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	23	22 589	21 600	25 200
	Dotacje z budżetu państwa	24	0	0	0
Ogrzewanie dla osób bezdomnych	Wartość nakładów ogółem	25	32 657	34 202	34 202
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	26	31 560	32 100	32 100
	Dotacje z budżetu państwa	27	0	0	0
Punkt dla rodziny	Wartość nakładów ogółem	28	1 247	1 500	1 500
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	29	1 247	1 500	1 500
	Dotacje z budżetu państwa	30	0	0	0
Punkt Przeciwdziałania Przemocy	Wartość nakładów ogółem	31	23 637	24 000	24 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	32	23 637	24 000	24 000
	Dotacje z budżetu państwa	33	0	0	0

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Wartość nakładów ogółem	34	13 638	10 200	10 200
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	35	13 638	10 200	10 200
	Dotacje z budżetu państwa	36	0	0	0
Reintegracja społeczno-zawodowa na terenie gminy z innego powiatu - Centrum Integracji Społecznej	Wartość nakładów ogółem	37	63 000	37 800	37 800
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	38	63 000	37 800	37 800
	Dotacje z budżetu państwa	39	0	0	0
Stowarzyszenie "Aktywne Kobiety"	Wartość nakładów ogółem	40	0	2 000	2 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	41	0	2 000	2 000
	Dotacje z budżetu państwa	42	0	0	0
Uniwersytet III wieku	Wartość nakładów ogółem	43	6 000	10 000	10 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	44	0	10 000	10 000
	Dotacje z budżetu państwa	45	0	0	0
Uniwersytet Trzeciego Wieku	Wartość nakładów ogółem	46	18 476	11 900	11 900
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	47	8 800	6 800	6 800
	Dotacje z budżetu państwa	48	0	0	0
Zespół Ludowy "Polna Grusza"	Wartość nakładów ogółem	49	12 000	12 000	12 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	50	12 000	12 000	12 000

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
	Dotacje z budżetu państwa	51	0	0	0
Zespół Tańca "Flash Dance"	Wartość nakładów ogółem	52	7 000	10 000	10 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	53	7 000	10 000	10 000
	Dotacje z budżetu państwa	54	0	0	0
punkt interwencji kryzysowej	Wartość nakładów ogółem	61	6 000	6 000	6 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	62	6 000	6 000	6 000
	Dotacje z budżetu państwa	63	0	0	0
punkt konsultacyjny Ośrodek Wsparcia Rodziny w Przecławiu	Wartość nakładów ogółem	64	65 000	63 000	63 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	65	65 000	63 000	63 000
	Dotacje z budżetu państwa	66	0	0	0
Świetlice gminne	Wartość nakładów ogółem	67	941 928	1 000 900	1 005 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	68	941 928	1 000 900	1 005 000
	Dotacje z budżetu państwa	69	0	0	0
Świetlice wiejskie	Wartość nakładów ogółem	70	307 885	38 000	200 000
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	71	307 885	38 000	200 000
	Dotacje z budżetu państwa	72	0	0	0
świetlice środowiskowe	Wartość nakładów ogółem	73	414 147	247 718	254 500

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
	w tym: Środki Jednostki Samorządu Terytorialnego	74	414 147	247 718	254 500
	Dotacje z budżetu państwa	75	0	0	0

6. KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
KADRA KIEROWNICZA					
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	1	191	183	186	188
W tym: kobiety	2	164	170	172	174
W tym:					
Wykształcenie wyższe	3	159	155	158	160
W tym: kobiety	4	145	142	144	146
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	5	159	159	159	160
W tym: kobiety	6	136	146	145	146
PRACOWNICY SOCJALNI					
Ogółem	7	1 030	1 039	1 027	1 000
W tym: kobiety	8	972	988	976	949
W tym wybrane kategorie pracowników socjalnych:					
Wykształcenie wyższe	9	658	677	676	664
W tym: kobiety	10	614	644	641	628
Wykształcenie średnie	11	354	352	339	331
W tym: kobiety	12	343	343	330	321
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	13	288	303	299	294
W tym: kobiety	14	279	297	292	288
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	15	20	31	52	53
W tym: kobiety	16	20	29	47	48
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	17	84	120	112	109
W tym: kobiety	18	75	112	107	104
POZOSTALI PRACOWNICY:					
Ogółem	19	2 263	2 454	2 440	2 402
W tym: kobiety	20	1 951	2 186	2 169	2 163
W tym wybrane kategorie pozostałych pracowników					
Wykształcenie wyższe	21	993	1 261	1 276	1 261
W tym: kobiety	22	853	1 109	1 120	1 102
Wykształcenie średnie	23	723	779	771	755
W tym: kobiety	24	655	713	708	692
Inne	25	370	402	399	393
W tym: kobiety	26	316	336	331	326

6.1. ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ (w osobach, w ciągu danego roku)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Wolontariusze	1	508	518	536	302
Zatrudnienie subsydiowane (staże, roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	287	293	314	295

6.2. ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
Liczba osób ogółem w zespole	1	150	183	198	169
W tym:					
Pracownicy socjalni	2	137	137	152	122
Specjaliści zgodnie z art.110a ustawy o pomocy społecznej	3	16	18	19	19

7. KOSZTY ZASOBU INSTYTUCJONALNEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok oceny 2012	Prognoza
			Rok po ocenie 2013
Całkowity, roczny koszt prowadzenia i utrzymania	1	245 059 430	245 511 773
Z tego:			
Wydatki na inwestycje	2	2 439 398	3 918 242
Wydatki ogółem na wynagrodzenia z pochodnymi	3	151 721 260	154 306 469
W tym: Wydatki ogółem na wynagrodzenia z pochodnymi finansowane z EFS	4	8 980 577	9 089 869
Pozostałe koszty utrzymania	5	90 898 772	87 87 062

8. ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ (zadania własne i zadania zlecone)
– w złotych

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
OGÓŁEM					
OGÓŁEM (działy)	1	1 060 112 079	1 194 674 280	1 219 376 151	1 195 646 867
851 - OCHRONA ZDROWIA					
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	2	1 169 326	1 257 596	1 302 666	1 369 341
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	3	29 087 187	27 533 630	27 156 853	27 142 086
852 - POMOC SPOŁECZNA					
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze - wydatki ogółem	4	38 233 061	52 532 208	54 154 979	53 242 403
85202 - Domy pomocy społecznej	5	117 185 037	122 909 880	127 005 093	127 879 671
85203 - Ośrodki Wsparcia	6	14 524 965	14 669 531	14 669 418	14 920 289
85204 - Rodziny zastępcze	7	34 074 719	52 149 722	58 288 362	61 696 185
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	8	579 898	1 328 499	`	1 456 448
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	9	58 870	2 465 293	5 850 110	7 215 082
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	10	430 840 090	459 328 424	462 652 295	443 024 041
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	11	4 907 111	6 787 048	7 491 138	7 316 960
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	12	67 057 472	75 066 222	82 417 870	80 339 184
85215 - Dodatki mieszkaniowe	13	48 358 790	54 338 549	54 971 873	51 251 671
85216 - Zasiłki stałe	14	39 859 354	43 257 384	45 856 405	45 676 109

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	15	10 303 672	11 203 700	11 345 195	11 655 317
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	16	98 905 271	107 885 971	108 929 710	106 479 922
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	17	842 792	1 168 362	1 465 929	1 515 375
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	18	20 845 362	25 576 759	24 961 637	25 161 930
85231- Pomoc dla cudzoziemców	19	4 000	12 431	34 686	20 000
W tym: Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	20	0	7 431	3 186	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	21	628 097	564 634	499 160	517 800
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	22	127 581	67 100	0	0
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	23	49 195 276	57 253 908	54 727 648	53 321 315
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ					
85305 - Żłobki	24	12 238 550	14 478 419	14 687 124	15 946 038
85306 - Kluby dziecięce	25	0	64 290	206 001	207 201
85307 - Dzienni opiekunowie	26	0	0	0	0
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	27	6 415 682	8 693 802	7 262 448	7 218 986
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	28	1 934 416	2 834 202	2 662 676	2 769 282
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	29	12 090 561	19 801 420	15 618 756	17 666 807
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	30	10 400 826	20 082 709	21 503 774	17 745 666

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Potrzeby	
				Rok po ocenie 2013	Dwa lata po ocenie 2014
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza					
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	31	10 244 113	11 362 587	12 047 310	13 246 757
Inne - środki EFS na projekty					
Liczba projektów EFS	32	146	153	153	139
Łączna kwota środków EFS	33	46 702 069	41 090 885	48 637 904	35 00 900

9. AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-PROGRAMOWA (w całym okresie sprawozdawczym)

PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE z EFS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE z EFS				
Ogółem liczba osób objętych projektami	1	6 926	6 526	8 205
W tym:				
projekt systemowy "Pomocna dłoń plus"	2	14	15	17
"Aktywni=Samodzielni"	4	213	217	248
"Druga Szansa"	5	10	10	16
"GPS dla rodziny"	6	0	0	200
"Indywidualizacja nauczania szansą na rozwój ucznia kl. I-III w gminie Moryń"	8	56	56	0
"Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania klas I-III na rok 2011/2012"	9	164	164	0
"Minimalizacja wykluczenia społecznego w powiecie gryfińskim"	10	6	8	8
"Moje gimnazjum - Moja przyszłość"	11	34	0	0
"Moje gimnazjum - Moja szansa"	12	34	0	0
"Nowa szansa - wdrożenie Klubu Integracji Społecznej"	13	0	43	43
"Pomocna Dłoń Plus 2008-2014"	14	11	11	11
"Pomocna dłoń"- GOPS	15	11	12	15
"Szczecińskie Partnerstwo na Rzecz Osób Niepełnosprawnych"	16	0	80	80
"Wiem Więcej na rok 2011"	17	20	0	0
„Integracja społeczna w powiecie Stargardzkim"	19	18	18	29
Aktywizacja Społeczna i Zawodowa Klientów Instytucji Pomocy Społecznej	20	25	27	23
Aktywizacja zawodowa i społeczna klientów pomocy społecznej w ramach POKL 2007-2013	21	156	164	164
Biuro projektu "Aktywna integracja w Szczecinie"	22	242	305	760
Druga Szansa	23	0	42	52
Druga szansa - realizator MOPS	24	15	15	20
GOPS Bierzwnik	25	13	16	8
GPS dla Rodziny	26	0	0	60
GPS dla rodziny	27	0	0	44
Gmina Biały Bór wspiera aktywnie poszukujących pracy, szkolenie z obsługi komputera i internetu	28	0	30	0
Indywidualizacja Nauczania i Wychowania w klasach I-III Szkół Podstawowych na terenie gminy Biały Bór	29	169	169	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania w klasach I-III szkół podstawowych w gminie Borne Sulinowo -termin realizacji 01.09.2011-31.08.2012	30	175	175	0
Integracja Społeczna w Powiecie Stargardzkim	31	0	66	89
Integracja społeczna w powiecie stargardzkim	32	65	79	89
Kraina wiedzy i zabawy - wiejskie punkty przedszkolne w Grzędzicach i Sownie	33	35	0	0
MGOPS	34	18	21	21
Na własne konto- szkolenie z prowadzenia działalności gospodarczej	36	0	0	20
Nauczanie początkowe na 5+	37	728	728	728
OWES WAŁCZ - realizator GMW	38	0	0	350
Oddolne inicjatywy edukacyjne na terenie gminy Biały Bór- szkolenie z obsługi komputera i internetu	39	0	0	30
PO-KL "Z bezradności do aktywności"	40	11	12	14
POKL " "Na równi do sukcesu! - kompleksowe programy rozwojowe szkół ze wsi Drzonowo	41	0	0	190
POKL "Jesteśmy aktywni"	42	12	12	13
POKL "POMÓŻ SOBIE" od bierności do aktywności Priorytet VII działanie 7.1,poddziałanie 7.1.2	43	13	13	13
POKL Priorytet VII Nowa szansa	44	15	14	14
Pobudka - Obódź swój potencjał	45	5	6	6
Pobudka	46	47	53	59
Pomocna dłoń plus	47	30	32	37
Program "Szansa na rozwój"	48	17	18	17
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka(działanie 8.3) Internet okiem na świat mieszkańców gminy Biały Bór- 50 gosp. domowych, 1 biblioteka i 16 świetlic wiejskich	49	0	0	1 200
Program Operacyjny Kapitał Ludzki - projekt pn. "Integracja Społeczna w Powiecie Stargardzkim"	50	111	128	128
Program Operacyjny Kapitał Ludzki - projekt pn. "Piramida Kompetencji"	51	36	31	31
Projekt "5+1"	52	0	20	20
Projekt "Koszaliński Program Integracji Społecznej - START"	53	105	113	140
Projekt "MOJA SZANSA - indywidualizacja nauczania uczniów klas I-III szkół podstawowych Gminy Kołobrzeg	54	0	74	74
Projekt "Pobudka"	55	41	41	43

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
Projekt "Wektor zmian - Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności"	56	129	105	146
Projekt Partnerski "Nowa Szansa"	57	15	15	10
Projekt Systemowy Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki "Druga Szansa"	58	12	12	16
Projekt finansowany przez Fundację Dzieci Niczyje nt. "Bezpieczeństwo młodzieży w internecie".	59	669	0	0
Projekt konkursowy Klub Integracji Społecznej "Na Leśnej"	61	16	0	0
Projekt o przemocy w rodzinie "Niebieskie Warsztaty" o wykorzystywaniu seksualnym dzieci.	62	537	0	0
Projekt partnerski "POMOCNA DŁOŃ"	63	34	34	34
Projekt systemowy "Wiedza Szansą dla Ciebie"	64	19	20	22
Projekt systemowy "Jesteśmy aktywni", współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa	65	18	20	20
Projekt systemowy "Pomocna dłoń plus"	66	19	19	23
Projekt systemowy "Rodzina Razem" Priorytet 7.1.2	67	16	16	16
Projekt systemowy "Szansa na Przyszłość"	68	64	72	78
Projekt systemowy "Z bezradności do aktywności" współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji". Poddziałanie 7.1.2. "Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie"	69	22	24	24
Projekt systemowy „Aktywni = Samodzielni” finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	70	16	17	16
Projekt systemowy „z bezradności do aktywności” realizowany w ramach POKL współfinansowany ze środków EFS	71	19	20	20

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
Projekt systemowy Aktywni=Samodzielni	72	38	39	25
Projekt systemowy POKAL Pomóż sobie "Od bierności do aktywności"	73	28	28	16
Projekt systemowy Szkoła Umiejętności Praktycznych Semafor w ramach PO KL realizowany od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r.	74	10	10	12
Projekt z "Bezradności do aktywności"	75	34	40	40
Projekty EFS realizowane przez placówki szkolne funkcjonujące na naszym terenie - 3 Projekty . 1 Projekt realizowany jest przez SP Wierzchowo + Zespół Szkół w Świerczynie o wartości 70.354 zł ; 2 Projekt realizowany jest przez Zespół Szkół w Świerczynie o wartości : 48.740 zł ; 3 Projekt realizuje :Zespół Szkół w Świerczynie + Szkoła Podstawowa w Wierzchowie + Gimnazjum w Wierzchowie - o wartości : 1 058 785 zł . łączna wartość Projektów EFS w roku oceny wynosi : 1.177 879 zł .	76	0	109	109
Rok oceny -2012- udział w Projekcie Partnerskim GOPS 13 osób bezrobotnych w tym 2 osoby niepełnosprawne ; w 2013r. również-13 osób w tym 2 osoby niepełnosprawne -koszt w 2012r.153 746 zł - wartość bez wkładu własnego (10%) = 138 371,40 zł .	77	13	13	13
Rozwijanie zainteresowań i talentów dzieci i młodzieży z gminy Biały Bór	78	0	60	0
Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej w powiecie szczecineckim.	79	15	15	15
Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej w powiecie szczecineckim	80	15	20	20
Szansa na rozwój	81	16	17	18
Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych w klasach I-III Szkół Podstawowych Gminy Darłowo	85	234	0	0
młodzież w wieku 15-18 lat	86	20	8	17
młodzież w wieku 18-25 lat	87	9	11	10
nie dotyczy	88	0	0	0
osoby bezrobotne, niepracujące ,bądź zatrudnione zagrożone wykluczeniem społecznym	89	13	16	27
osoby długotrwale bezrobotne	90	9	10	12
osoby niepełnosprawne	91	53	62	51

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
projekt systemowy POKL działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji	92	21	22	22
projekt systemowy: Tworzenie i rozwijanie Standardów usług pomocy i integracji społecznej współfinansowane z EFS działanie:1.2 Wspieranie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej Priorytet I:Zatrudnienie i integracja społeczna	93	0	40	40
rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	94	0	6	0
„Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w Powiecie Szczecineckim,, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego	95	15	16	16

UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
UDZIAŁ W KONKURSACH OGŁASZANYCH PRZEZ MPiPS				
Ogółem liczba osób objętych projektami	1	1 089	3 559	3 826
W tym:				
projekt "Asystent rodziny-druga edycja"	2	0	1	1
"ASYSTENT RODZINY - druga edycja"	3	0	7	19
"Aktywny samorząd"	4	0	56	200
"Asystent rodziny 2012" (pierwsza i druga edycja)	5	0	10	10
"Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej"	7	0	3	4
"Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej"	8	0	3	3
"Maluch" - rozwój opieki żłobkowej	9	80	80	200
"Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej" 1. Dziecko w rodzinie - szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo wychowawczych typu rodzinnego. 2. Asystent rodziny - 2 edycje. 3. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. 4. Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.	10	0	1 435	1 540
"Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego"	11	0	9	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
"Szlaban"	12	200	0	0
"W starszym ciele zdrowy duch"	13	0	30	50
"Wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka"	14	0	41	0
"po-MOC"	15	0	170	0
"pomoc"	16	0	0	70
„Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu” p.n. „ Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych”	17	0	27	14
Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu - projekt pn. "Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego"	18	12	0	0
Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu - projekt pn. "Prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne na rzecz budownictwa socjalnego - zwiększenie gminnego zasobu lokali socjalnych"	19	0	0	0
Asystent Rodziny	20	0	20	30
Asystent rodziny	21	0	32	32
Bezpieczna rodzina bezpieczny dom	22	0	410	0
Fundacja SOS pomoc pokrzywdzonych przestępstwem	23	0	37	170
GOPS Bierzwnik	24	0	0	0
Konkurs na ASYSTENTA RODZINY	25	7	10	10
Konkurs „Asystent rodziny”	26	0	1	1
Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej I i II edycja	27	0	2	2
Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej	28	0	3	0
MGOPS	29	0	0	1
Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	30	0	0	15
Praca z dzieckiem z deficytami rozwojowymi	31	0	29	29
Program edukacyjny Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w zakresie wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnej, kompleksowej sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi „ZACZNIJMY OD POCZĄTKU” realizowany w okresie od 29.07. 2010 r. do 31.12.2010 r.	32	0	0	30

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza
Programy Korekcyjno- Edukacyjne dla Sprawców Przemocy	33	13	13	13
Projekt "Asystent rodziny - Koszaliński Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej"	34	0	18	40
Projekt "Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej - Koszaliński Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej"	36	0	60	60
Projekt "Moja rodzina! - Szkolenia dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka"	37	0	5	0
Projekt "Wsparcie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka"	38	0	11	0
Projekt "Wsparcie i wzmocnienie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych w powiecie drawskim"	39	41	0	0
Przygotowanie wychowanka do samodzielnego życia	40	0	29	29
Resortowy Program Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w 2011 "Czas na rodzinę, czas na samodzielność"	41	3	0	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej projekt pn. "Asystent rodziny"	42	0	35	40
Resortowy Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej "Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej"	43	0	2	0
Resortowy Program Wspierania Rodziny i systemu pieczy zastępczej Asystent 2012	44	0	1	1
Resortowy Program wspierania Rodzin i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012 „Asystent rodziny – druga edycja”	45	0	14	6
Resortowy program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na 2013 rok-asystent rodziny	46	0	0	15
Resortowy program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2012-asystent rodziny	47	0	20	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej "Asystent rodziny" I i II edycja 2012 r.	48	0	18	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - Asystent rodziny - druga edycja	49	0	1	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Proгноza
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 „Asystent rodziny”	50	0	8	20
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 - asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	51	0	40	0
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012-2013- asystent rodziny i koordynator	52	0	16	15
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 "Asystent rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej"	53	0	0	17
Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 - asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	54	0	0	21
Rodzina naszą szansą	55	0	19	0
Szkoła dla rodzin zastępczych	56	0	8	8
Udział w konkursie pn. "Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 - asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej"	57	0	0	10
W zdrowym ciele, zdrowy duch	58	0	0	20
Warsztaty plastyczne "Świąteczko do nieba"	59	45	0	0
Wiedza naszą szansą	60	0	56	0
Wzorowi w pracy niezbędni w środowisku	61	30	0	0
asystent rodziny	62	0	0	1
nie dotyczy	63	0	0	0
tylko przez placówki szkolne funkcjonujące na terenie gminy Wierchowó.	64	15	109	109

UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (NIE WYMIENIONE WYŻEJ)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Proгноza rok po ocenie 2013
UDZIAŁ W PROGRAMACH OSŁONOWYCH (nie wymienione wyżej)				
Ogółem liczba osób objętych projektami	1	8 546	7 673	8 504
W tym:				
"Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych"	2	1 108	1 045	1 200
"Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii"	3	190	120	195
"Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gościno"	4	896	1 250	1 300

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza rok po
"Lokalny Program Poszerzania Zróżnicowania i Unowocześniania Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Zakresie Pomocy Bytowej, Mieszkaniowej, Stacjonarnej, Samopomocy Środowiskowej w gminie Miasto Szczecin na lata 2012-2015".	5	0	414	500
"Organizacja i przeprowadzenie szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze"	6	0	16	0
"Pomoc na kontynuowanie nauki dla osób, o których mowa w art. 240 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej"	7	0	3	0
"Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie"	8	7	9	5
"Szkoła dla Rodziców" program napisany i zrealizowany przez asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie	9	0	46	50
"Wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej oraz wynagrodzenia dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka"	10	0	6	0
"Wyprawka szkolna"	11	265	260	260
"Zwiększenie wysokości świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinach zastępczych, o których mowa w art. 226 ust. 1 lit. b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej"	12	0	142	0
'Pomoc państwa w zakresie dożywiania	13	224	237	210
'Program Oddłużeniowy'	14	96	78	78
Baw się i śmiej-żyj aktywnie bez przemocy	15	0	220	220
Nie bądź obojętny na przemoc	16	0	0	100
Pomoc państwa w zakresie dożywiania - jedno danie gorące	17	691	610	600
Pomoc państwa w zakresie dożywiania - szklanka mleka	18	772	675	675
Pomoc państwa w zakresie dożywiania - warzywa, owoce	19	270	261	261
Program "Grupa psychoterapeutyczna dla osób dorosłych"	20	6	0	0
Program "Grupa terapeutyczna dla dzieci"	21	0	0	9
Program "Grupa terapeutyczna dla młodzieży"	22	0	0	9
Program "Odpracuj swój dług"	23	0	26	26
Program "Starszy Brat, Starsza Siostra"	24	28	0	0
Program "Systemowa pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy domowej"	25	195	0	0

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok	Rok oceny	Prognoza rok po
Program 'Przyjazny Dom'	26	89	101	101
Program 'Starszy Brat, Starsza Siostra'	27	35	49	49
Program 'Student'	28	24	33	33
Program 'Wolontariat w OPS'	29	26	27	27
Program ośłonowy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej " Wsparanie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie " edycja 2011 - " W stronę prawdy o przemoc – KROK PIERWSZY "	30	30	0	10
realizowany w okresie od 01.08.2011 r. do 31.12.2011 r.				
Program pomocy osobom zagrożonym eksmisją	31	10	10	4
Program udzielenia pomocy osobom zagrożonym eksmisją.	32	189	155	155
Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	33	2 044	908	950
Program „Uczeń na wsi”- pomoc w zdobywaniu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie i wiejsko-miejskie"	34	0	0	0
Projekt "Grupa warsztatowo-terapeutyczna dla rodzin biologicznych"	35	0	14	0
Projekt "Kompleksowa pomoc terapeutyczna"	36	0	40	0
Projekt "Razem skuteczni - razem bezpieczni"	38	64	0	0
Projekt "Wolontariat dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym"	39	0	0	20
Projekt "Wolontariat w pieczy zastępczej"	40	0	18	0
Projekt 'Pogotowie Lekcyjne'	41	7	8	8
Projekt 'Treningi dla Rodziców'	42	12	10	12
Rządowy program wspierania w latach 2009-2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w kl.I-III szkół podstawowych - "Radosna szkoła"	43	113	0	0
Stypendia szkolne za wyniki w nauce wprowadzony uchwałą Rady Gminy Darłowo	44	265	260	260
Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie edycja 2013	45	0	0	200
resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 "asystent rodziny 2012" (zatrudnienie asystenta rodziny)	46	0	1	1

**10. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE
POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2011	Rok oceny 2012	Prognoza rok po ocenie 2013
ZLECENIA W TRYBIE DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO				
Liczba zleceń ogółem	1	445	439	450
Wartość zleceń w złotych	2	21 208 308	42 266 158	44 529 711
W tym: dotacje w złotych	3	19 223 725	24 737 304	26 456 339
ZLECENIA W TRYBIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH				
Liczba zleceń ogółem	4	15	14	13
Wartość zleceń w złotych	5	1 249 783	1 374 655	1 282 212
W tym: dotacje w złotych	6	582 972	618 025	614 749
WYBRANE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ				
Usługi opiekuńcze				
Liczba zleceń	7	28	26 239	26 374
Wartość zleceń w złotych	8	1 812 813	2 110 354	2 100 015
Specjalistyczne usługi opiekuńcze				
Liczba zleceń	9	76	6 790	6 799
Wartość zleceń w złotych	10	443 382	599 218	879 100
Prowadzenie placówki pomocy społecznej				
Liczba zleceń	11	27	28	33
Wartość zleceń w złotych	12	12 800 945	8 472 659	9 299 880

11. WSKAŹNIKI OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

11.1. Kadra kierownicza

Wskaźnik wykształcenia kadry kierowniczej

Rok		2011	2012	2013 potrzeby	2014 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze posiadających wyższe wykształcenie	1	157	153	155	157
liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze	2	191	183	186	188
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	82	84	83	84

Wskaźnik profesjonalizacji kadry kierowniczej

Rok		2011	2012	2013 potrzeby	2014 potrzeby
liczba osób pełniących funkcje kierownicze posiadających specjalizację z organizacji pomocy społecznej	1	159	159	159	160
liczba wszystkich osób pełniących funkcje kierownicze	2	191	183	186	188
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	83	87	85	85

11.2. Kadra pracowników socjalnych

Wskaźnik wykształcenia pracowników socjalnych

Rok		2011	2012	2013 potrzeby	2014 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających wyższe wykształcenie	1	658	677	676	664
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	1 030	1 039	1 027	1 000
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	64	65	66	66

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych I

Rok		2011	2012	2013 potrzeby	2014 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację I st. w zawodzie	1	288	303	299	294
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	1 030	1 039	1 027	1 000
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	28	29	29	29

Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych II

Rok		2011	2012	2013 potrzeby	2014 potrzeby
liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację II st. w zawodzie	1	20	31	52	53
liczba wszystkich pracowników socjalnych	2	1 030	1 039	1 027	1 000
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	3	5	5

Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej

Rok		2011	2012
liczba pracowników socjalnych	1	1 030	1 039
liczba mieszkańców	2	1 709 757	1 711 206
Wartość wskaźnika (w1 / w2 x 2000)	3	1,20	1,21

11.3. Koszty

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki

Rok		2012	2013 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w [zł]	1	245 059 430	245 511 773
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM	2	1 194 674 280	1 219 376 151
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	21	20

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki – gmina

Rok		2012	2013 prognoza	2014 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w [zł]	1	127 788 301	129 295 065	141 153 774
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM	2	708 428 683	737 454 580	712 524 778
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	18	18	20

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki - miasto na prawach powiatu

Rok		2012	2013 prognoza	2014 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w [zł]	1	84 910 713	81 346 384	71 794 446
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM	2	293 671 844	289 308 347	292 215 535
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	29	28	25

Wskaźnik wydatków na utrzymanie jednostki – powiat

Rok		2011	2012	2013 prognoza
Całkowity roczny koszt prowadzenia i utrzymania jednostki w [zł]	1	30 534 719	32 410 910	34 197 200
Wydatki na realizację zadań pomocy i integracji społecznej ogółem w zł bez względu na źródło finansowania OGÓŁEM z tablicy 8	2	147 197 985	192 573 753	192 613 224
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	21	17	18

11.4. Osoby i rodziny korzystające z pomocy i wsparcia

Wskaźnik deprivacji lokalnej

Rok		2011	2012
liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie	1	201 119	183 444
liczba mieszkańców	2	1 709 757	1 711 206
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	3	117,63	107,20

Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy

Rok		2011	2012
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	49 031	51 071
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	112 337	105 843
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w1 / w2 x 100%	3	44	48

Struktura osób, którym udzielono pomocy i wsparcia według grup wiekowych i płci

Rok			2011	2012	2013 prognoza
OGÓŁEM	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	1	34	32	32
	udział osób w wieku produkcyjnym (%)	2	56	57	57
	udział osób w wieku emerytalnym (%)	3	10	11	11
KOBIETY	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	4	17	16	15
	udział osób w wieku produkcyjnym (%)	5	31	32	31
	udział osób w wieku emerytalnym (%)	6	7	8	7
MĘŻCZYŹNI	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	7	17	16	16
	udział osób w wieku produkcyjnym (%)	8	25	26	26
	udział osób w wieku emerytalnym (%)	9	3	3	3

Wskaźnik pomocy pieniężnej

Rok		2011	2012
liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	1	69 537	65 910
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	112 337	105 843
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	62	62

Wskaźnik pomocy niepieniężnej

Rok		2011	2012
liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	1	53 708	51 316
liczba osób, którym przyznano świadczenie OGÓŁEM	2	112 337	105 843
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	48	48

11.5. Powody przyznania pomocy

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy

Rok		2011	2012	2013 prognoza
Ubóstwo (%)	1	52	55	56
Bezrobocie (%)	2	50	54	54
Niepełnosprawność (%)	3	30	33	32
długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	27	29	29
bezradność (%)	5	15	15	16
potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	8	8	8
Alkoholizm (%)	6	7	7	7

11.6. Pomoc w formie świadczenia

Wskaźnik zasiłku stałego - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
średnia wysokość zasiłku stałego dla osób samotnie gospodarujących w zł	1	381	397	415
częstotliwość w miesiącach	2	10	10	10
średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w zł	3	214	233	264
częstotliwość w miesiącach	4	9	9	9

Wskaźnik zasiłku okresowego - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
średnia wysokość zasiłku okresowego w [zł]	1	246	265	291
częstotliwość w miesiącach	2	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu bezrobocia w [zł]	3	264	282	309
częstotliwość w miesiącach	4	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu długotrwałej choroby w [zł]	5	214	220	249
częstotliwość w miesiącach	6	4	3	3
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności w [zł]	7	132	138	162
częstotliwość w miesiącach	8	5	5	5
średnia wysokość zasiłku okresowego z powodu możliwości utrzymania uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego w [zł]	9	243	276	388
częstotliwość w miesiącach	10	3	2	3

Wskaźnik zasiłku celowego - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
średnia wysokość zasiłku celowego na osobę w roku w zł	1	745	765	729

11.7. Pomoc w formie usług

Wskaźnik kontraktu socjalnego – gmina

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba osób z zawartym kontraktem socjalnym *	1	6 056	5 988	6 231
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	85 406	81 877	80 239
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	7	7	8

* dotyczy osób, które podpisały kontrakt (nie wliczając członków ich rodzin, którzy również mogą być beneficjentami kontraktu)

Wskaźnik kontraktu socjalnego - miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba osób z zawartym kontraktem socjalnym *	1	410	294	468
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	22 021	19 668	20 520
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	1	2

* dotyczy osób, które podpisały kontrakt (nie wliczając członków ich rodzin, którzy również mogą być beneficjentami kontraktu)

Wskaźnik kontraktu socjalnego – powiat

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba osób z zawartym kontraktem socjalnym *	1	274	283	453
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	4 910	4 298	4 358
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	6	7	10

Wskaźnik interwencji kryzysowej

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba rodzin objęta pomocą w formie interwencji kryzysowej	1	2 270	3 248	3 390
liczba rodzin, którym udzielono pomocy	2	71 393	71 557	71 087
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	3	5	5

Wskaźnik interwencji kryzysowej – gmina

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba rodzin objęta pomocą w formie interwencji kryzysowej	1	760	858	689
liczba rodzin, którym udzielono pomocy	2	53 279	52 587	51 142
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	1	2	1

Wskaźnik interwencji kryzysowej - miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba rodzin objęta pomocą w formie interwencji kryzysowej	1	282	627	690
liczba rodzin, którym udzielono pomocy	2	17 773	17 189	17 798
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	2	4	4

Wskaźnik interwencji kryzysowej – powiat

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba rodzin objęta pomocą w formie interwencji kryzysowej	1	1 243	1 781	2 029
liczba rodzin, którym udzielono pomocy	2	2 864	4 267	4 633
Wartość wskaźnika w1 / w2 x 100% (%)	3	43	42	44

11.8. Odmowa pomocy i wsparcia

Wskaźnik odmów - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba decyzji odmownych	1	9 427	8 857	9 066
liczba decyzji przyznających zasiłek / usługę	2	334 466	323 172	395 407
Wartość wskaźnika $w1/(w1+w2) \times 100\%$ (%)	3	3	3	2

Wskaźnik odmów z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego	1	4 343	3 349	3 365
liczba decyzji odmownych	2	9 427	8 857	9 066
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	46	38	37

Wskaźnik odmów z powodu braku środków - gmina i miasto na prawach powiatu

Rok		2011	2012	2013 prognoza
liczba decyzji odmownych z powodu braku środków	1	1 887	1 505	1 543
liczba decyzji odmownych	2	9 427	8 857	9 066
Wartość wskaźnika $w1 / w2 \times 100\%$ (%)	3	20	17	17

11.9. Budżet Polityki Społecznej

Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej

Wyszczególnienie	2011		2012		2013 Potrzeby		2014 Potrzeby	
	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*	Kwota	%*
Ogółem wydatki	1 060 112 079	100,00	1 194 674 280	100	1 219 376 151	100	1 195 646 867	100
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	1 169 326	0,11	1 257 596	0,11	1 302 666	0,11	1 369 341	0,11
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	29 087 187	2,74	27 533 630	2,30	27 156 853	2,23	27 142 086	2,27
85201 - Placówki opiekuńczo-wychowawcze	38 233 061	3,61	52 523 208	4,40	54 154 979	4,44	53 242 403	4,45
85202 - Domy pomocy społecznej	117 185 037	11,05	122 909 880	10,29	127 005 093	10,42	127 879 671	10,70
85203 - Ośrodki Wsparcia	14 524 965	1,37	14 669 531	1,23	14 669 418	1,20	14 920 289	1,25
85204 - Rodziny zastępcze	34 074 719	3,21	52 149 722	4,37	58 288 362	4,78	61 696 185	5,16
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	579 898	0,05	1 328 499	0,11	1 607 035	0,13	1 456 448	0,12
85206 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	58 870	0,01	2 465 293	0,21	5 850 110	0,48	7 215 082	0,60
85212 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	430 840 090	40,64	459 328 424	38,45	462 652 295	37,94	443 024 041	37,05
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	4 907 111	0,46	6 787 048	0,57	7 491 138	0,61	7 316 960	0,61
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	67 057 472	6,33	75 066 222	6,28	82 417 870	6,76	80 339 184	6,72
85215 - Dodatki mieszkaniowe	48 358 790	4,56	54 338 549	4,55	54 971 873	4,51	51 251 671	4,29
85216 - Zasiłki stałe	39 859 354	3,76	43 257 384	3,62	45 856 405	3,76	45 676 109	3,82
85218 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	10 303 672	0,97	11 203 700	0,94	11 345 195	0,93	11 655 317	0,97
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	98 905 271	9,33	107 885 971	9,03	108 929 710	8,93	106 479 922	8,91
85220 - Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	842 792	0,08	1 168 362	0,10	1 465 929	0,12	1 515 375	0,13
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	20 845 362	1,97	25 576 759	2,14	24 961 637	2,05	25 161 930	2,10
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	4 000	0,00	19 860	0,00	37 872	0,00	20 000	0,00
85232 - Centra Integracji Społecznej	628 097	0,06	564 634	0,05	499 160	0,04	517 800	0,04
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	127 581	0,01	67 100	0,01	0	0,00	0	0,00
85295 - Pozostała działalność W tym: - klub integracji społecznej, - warsztat terapii zajęciowej, - prace społecznie użyteczne, - program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - wkład własny gminy	49 195 276	4,64	57 253 908	4,79	54 727 648	4,49	53 321 315	4,46
85305 - Żłobki	12 238 550	1,15	14 478 419	1,21	14 687 124	1,20	15 946 038	1,33
85306 - Kluby dziecięce	0	0,00	64 290	0,01	206 001	0,02	207 201	0,02
85307 - Dzienni opiekunowie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	6 415 682	0,61	8 693 802	0,73	7 262 448	0,60	7 218 986	0,60
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	1 934 416	0,18	2 834 202	0,24	2 662 676	0,22	2 769 282	0,23
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	12 090 561	1,14	19 801 420	1,66	15 618 756	1,28	17 666 807	1,48
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	10 400 826	0,98	20 082 709	1,68	21 503 774	1,76	17 745 666	1,48
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	10 244 113	0,97	11 362 587	0,95	12 047 310	0,99	13 246 757	1,11

* procentowy udział w wydatkach ogółem

